ПАХТАКОР ЎРТОҚЛАР! ШУ КУНЛАРДА ҲОСИЛГА ҲОСИЛ ҚЎШИНГ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

48 йил чиқиши № 179 (13.441) 9 АВГУСТ 1966 йил СЕШАНБА Баҳоси 2 тийин.

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

ТЕМИР ЙЎЛЧИЛАР ШАРАФИГА

Тошкентдаги Кафанов номли паркнинг ёзги театри 6 август кечқурун байрамлардагидек безатилган эди. Бу ерда Бутуниттифоқ темир йўлчилар кунига бағишланган умумшаҳар тантанали йиғилиш бўлди. Театрда транспорт ходимлари билан бир қаторда Ўзбекистон пойтахтидаги саноат корхоналари ва муассасаларининг, партия, совет, касаба союз ва бошқа жамоат ташкилотларининг вакиллари бор эди.

Ўрта Осиё темир йўлининг бошлиғи А. Қодиров тўпланганлар олдида Бутуниттифоқ темир йўлчилар куни ва катта магистраллар беш йиллиги тўғрисида доклад қилди. Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Н. Г. Анисимкин иштирок этди. (ЎзТАГ).

- Иссиқ ҳаво, илиқ сув ғанимат
- Ғўза парваришини бўшаштирмайлик
- Гул ва кўсакни кун сайин кўпайтирайлик
- Дала ишларини машина теримига мослаб олиб борайлик

СССР ОЛИЙ СОВЕТИДА УЧРАШУВ

Миллий палата (мажлис) раиси Феррух Бозбейли бошчилигида расмий визит билан Москвада меҳмон бўлиб турган Туркия буюк миллат мажлисининг делегацияси 8 августда СССР Олий Советида Иттифоқ Советининг раиси И. В. Спиридонов билан ва СССР Олий Совети доимий комиссияларининг аъзолари билан учрашди. Туркиянинг Совет Иттифоқидаги элчиси Ҳасан Эсат Ишик делегацияга ҳамроҳ бўлди.

Туркия парламентининг аъзолари совет сайлов системаси билан, СССР Олий Советининг структураси ва фаолияти билан танишдилар.

Феррух Бозбейли Совет мамлакатида Туркия парламентининг аъзоларига меҳмондўстлик учун ўз ширкатлари номидан ташаккур изҳор қилди. Шундан кейин делегация бошлиғи СССР Олий Совети депутатларини Туркия парламентининг фаолияти билан таништирди.

И. В. Спиридонов делегация аъзоларига СССР Олий Советининг эсдалик значокларини топширди.

Дўстона вазиятда ўтган суҳбатда СССР Олий Советининг депутатларидан В. А. Демченко, Н. Т. Козлов, П. Т. Пименов, П. Н. Федосеевлар қатнашди.

(ТАСС).

Сирдарёдаги «Малик» совхозининг машҳур механизатори Жавод Кўчиев бу йил ҳам пахтадан мўл ҳосил етиштирмоқда. Бригаданинг ҳар туп ғўзасида ҳозирнинг ўзидаёқ 10-11 тадан тўқ кўсак бор. Сиз бу суратда Жавод Кўчиев ҳамда механизатор Мардон Шабанов ўртоқларни кўриб турибсиз.

А. Тўраев фотоси.

ҲОСИЛНИНГ ЯРМИ МАШИНАДА ТЕРИЛАДИ

Булунғур районидаги «Октябрь» колхози пахтакорлари Оққўрғон райони колхозчилари, совхоз ишчилари, «Узсельхозтехника» корхоналари ва тайёрлов ташкилотларининг бу йилги пахтанинг асосий қисмини машина териб олиш юзасидан бошлаган ташаббусига эргашиб, ҳосилнинг 50 процентини машинада теришга қарор қилдилар. Колхоз ўтган хўжалик йилида пландаги саккиз юз тонна ўрнига 1395 тонна пахтани машинада йиғиштириб, Самарқанд областида энг яхши кўрсаткичга эришган эди. Ўтган йили мавсумда ҳар бир терим машинасининг ўртача иш нормаси 70-80 тоннани ташкил этган эди. Бу йил эса 1850 гектар майдоннинг қарийб минг гектаридан ғўза машинада йиғиб олиш мўлжалланмоқда.

Шуни айтиш керакки, колхозда машина теримига тайёргарлик эрта бошланди, ғўза тупларининг машина теримига тайёрлаш пайтлардаёқ бошланган эди. Машинага мўлжалланган майдонлар янгидан қартолаб чиқилди. Умумий майдоннинг 1574 гектарига уруғ 60х60 сантиметр схемасида квадрат-уялаб жойлаштирилди.

Колхозда механик-ҳайдовчи кадрлар тайёрлашга алоҳида эътибор берилди. «Узсельхозтехника» район бирлашмаси қошида ташкил этилган уч ойлик механик-ҳайдовчилар курсига 22 киши юборилди. Янгидан 6 та «ХТ-1,2» терим машинаси сотиб олинди. Бунинг билан машиналар сони 23 тага етди. Мавжуд машиналар ремонт қилиб бўлинди. Машиналарни ремонт ва механик-ҳайдовчиларнинг малакасини ошириш ишига колхознинг бош инженери, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган механизатор Ф. Боргорт раҳбарлик қилмоқда.

Колхозимиз пахтачиларини борган сари комплекс механизацияга эсосий қурмоқдамиз, — деди колхоз раиси, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Норқобил Эсонтурдиев. — Ҳар йили умумий майдоннинг ўртача 75-80 процентига уруғни квадрат уялаб экамиз. Бу усул бизнинг шароитимиз учун жуда қўл келмоқда. Ғўза қатор оралари икки томонлама ишланмоқда. Бу эса навбатида ғўза тупларининг машинабоп бўлиб етилишига имкон бермоқда. Биз дастлаб бу йилги ҳосилнинг 40 процентини машинада териб олишга қарор қилган эдик. Лекин оққўрғонлик пахтакорларнинг бу йилги ҳосилнинг асосий қисмини машинада теришга бел боғлаганликларини эшитиб, биз ҳам ўз режамизни қайта кўриб чиқдик ва қарийб минг гектар ердаги ҳосилни машинада йиғиштиришга қарор қилдик.

Козим Баҳалиев, Маҳмуд Тоиров, Эсон Кароматов, Маҳматқул Маҳмудов ўртоқлар раҳбарлик қилаётган бригадаларда эса ҳосилнинг 60 процентини машинада теришга плнлаштирганмиз. Шунинг учун ҳам ғўза парвариши жуда эътибор билан, ҳозирча кунда эса агрегатларга ҳимоя шчитлари қўйилиб культивация қилинаётир. Мавсум учун 23 та терим агрегатини тўла кувватда ва икки сменада ишлатиш тараддудини кўрдик. Бунинг учун 46 та механик-ҳайдовчи-тайёрланди, шундан 22 таси янги. Ҳамид Қаюмов, Муртоз Ҳазратқулов, Шодмон Турсунов, Хожимурод Жалилов, Баҳри Юсупов каби механик-ҳайдовчилар бу йил биринчи марта машинада пахта терадилар. Умуман, 23 та агрегатнинг ҳар бири билан мавсумда ўртача 85 тоннадан пахта терилишига эришамиз.

Шуни айтиш керакки, ҳосилимиз яхши. Ҳар гектар ердан 35 центнердан «оқ олтин» топшириш юзасидан олган мажбуриятимизни қоплайдиган даражада пахта етиштираётирмиз. Бундан кейинги ишларни эса асло бўшаштирмаймиз.

Ш. СИДДИҚОВ.

ҒЎЗАЛАР СЕРҲОСИЛ

Эрта тонг. Майин шабада ғўзалар учини эринибгина тебратиб, киши дилига қувонч бахш этади. Ёқубжон ака ана шундай пайтларда дала айланишга одатланиб қолган. Ҳа, у бугун далаларни биринчи марта айланаётгани йўқ. Қорақалпоғистон АССР, Беруний районидаги «Ленинизм» колхозининг бригада бошлиғи, 65 яшар Ёқубжон ака Бекчонов 25 йилдан бери дала кезади, пахтазорнинг гаштини суради.

Деҳқончиликда суяги қотган Ёқубжон ака бошлиқ бригада далаларида биз ҳам эрта тонгда бўлдик. Қишлоқ йўлидан кетаётиб, йўл чеккасидаги ҳар тупида 6-7 тадан бўлиқ кўсак бўлган серҳосил ғўзаларни кўриб қувондик. Бу мўл ҳосил ҳозиргина ёнимиздан югурганича ўтиб кетаётган тракторчи Қурбонбой Бекчонов, сувчи Қўшим Олломов, Собир Раҳимбоев сингари ўртоқларнинг фидокорона меҳнати туфайли яратилган.

Бригадада илгари ҳосил унча мўл бўлмас, йиллик план эса аранг бажарилар эди. Ўтган йили эса гектаридан 38 центнердан хирмон кўтарилди. Бунчалик мўл «оқ олтин» етиштирилишида Ёқубжон ака Бекчоновнинг ҳиссаси оз дейсизми. У бутун тажрибасини ёшларга — чопиқчи қизларга, механизаторларга, сувчиларга ўргатиб боради.

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган пахтакор Ёқубжон ака Бекчонов бошлиқ бригада деҳқонлари бу йил 73 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 45 центнердан «оқ олтин» етиштиришга бел боғлаганлар. Ҳозир ҳосилга ҳосил қўшиш ойида гулни кўсакка айлантириш, кўсакларнинг тезроқ пишиб етилишини таъминлаш учун кураш тобора қизғин тус олмоқда. Механизаторлар ва сувчилар алоҳида ўрнак кўрсатиб ишлашяпти. Шу туфайли ғўзалар серҳосил, серфайз бўлиб ўсмоқда.

И. БЕКИМБЕТОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

РСФСР ЖАМОАТ ТАРТИБИНИ САҚЛАШ МИНИСТРЛИГИ ХОДИМЛАРИНИ «ЖАМОАТ ТАРТИБИНИ САҚЛАШДАГИ АЪЛО ХИЗМАТИ УЧУН» МЕДАЛИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Тошкент шаҳрида жамоат тартибини сақлаш соҳасидаги жасурлиги ва актив ишлари учун СССР Олий Совети Президиуми номидан қуйидагилар «Жамоат тартибини сақлашдаги аъло хизмати учун» медали билан мукофотлансин:

1. Старший лейтенант **Голумбовский** Виталий Александрович.
2. Подполковник **Измайлов** Николай Дмитриевич.
3. Старший лейтенант **Легошин** Александр Васильевич.
4. Капитан **Лопушихин** Николай Семенович.
5. Капитан **Романов** Николай Николаевич.

Узбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. АБДАЛИН.

Узбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. САХИБОЕВ.

1966 йил 6 август.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДАН

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети меҳнаткашлар депутатлари Жиззах шаҳар Совети ижрокомининг раиси, Ўзбекистон Компартияси ревизия комиссиясининг аъзоси Мария Ивановна Попова оғир касалликдан кейин 8 августда вафот этганлигини чуқур қайғу билан маълум қиладилар.

УЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ. УЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДАН

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети чуқур қайғу билан маълум қиладилар: Бухоро область, Тўмой районидаги «Октябрь» колхозининг бош агрономи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Жаббор Балмамов оғир касалликдан кейин 1966 йил [illegible] августда 73 ёшида вафот этди.

УЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ. УЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ.

ТЕХНИКА МАВСУМГА ШАЙ

Андижон область, Чуст районидаги Ленин номли колхоз аъзолари бу йил она-Ватанга 3 минг 870 тонна пахта етказиб беришга аҳд қилишган. Дала ишлари ана шу юксак ваъдага яраша ташкил этилган.

— Ғўзаларни машинабоп қилиб ўстиряпмиз, — дейди колхоз бош агрономи Ҳамиджон Турсунов, — Суғориш эгатлари қатор ораларининг қоқ ўртасидан олиняпти. Бу «зангори кема»ларнинг чайқалмасдан бир меъёрда ишлаши учун яхши қулайлик туғдиради. Машинабоп қилиб ўстирилаётган ғўзаларнинг ҳар тупида ҳозирнинг ўзидаёқ 10-12 тадан бўлиқ кўсак санаш мумкин.

Ж. КАМОЛОВ,
«Совет Узбекистони» мухбирлар пости бошлиғи.

ОҚҚЎРҒОНЛИКЛАР ИЗИДАН

ИЛҒОРЛАР БИЛАН БЕЛЛАШАМИЗ

Колхозимиз пахтачилик тарихига кўз ташланса, қуйидаги манзарани кўрамиз: айрим йилларда ҳосилдорлик гоҳ кўтарилса, гоҳ пасайди. Кўпинча план бажарилмади, бажарилган йили ҳам маҳсулот таннархи қимматга тушди, пахтанинг сорти кўнгилдагидек бўлмади. Бу ялпи даромаднинг кўпайиши, экономиканинг кўтарилишига салбий таъсир кўрсатди. Меҳнат аҳлига бериладиган ҳақ ҳам шунга яраша бўлди.

Мирзачўл зонасидаги қўшни пахтакор хўжаликларда ҳам кўпинча шундай аҳвол рўй берди. Биз қолоқлик сабабларини ҳар томонлама ўрганиб, унинг такрорланишига йўл қўймаслик тадбирларини кўрмоқдамиз. Бу тадбирлар нималардан иборат?

Меҳнатнинг оғири машиналар гарданига ортилди. Чигит ғўзани машиналар воситасида икки томонлама ишлашга мослаб экилди, ғўза шу кунга қадар тўртинчи комплекс парваришдан чиқарилди. Ҳар туп ғўзада 7-8 та бўлиқ кўсак бор. Лекин бу талабни қондирмайди. Яқинда қишлоқ хўжалик мутахассислари, тажрибакор деҳқонлардан иборат тузилган комиссия ҳамма пахта майдонларини пайкалма-пайкал назоратдан ўтказиб чиқди. 800 гектар майдондаги ғўзанинг ҳосили талабга тўла жавоб беради, деб топилди. 122 гектар ердаги ғўза ўсиш, ривожланиш ва ҳосил тўплашда орқада қолаётгани аниқланди. Дарҳол қўшимча чоралар кўрилди, ўша майдонларга «шарбат» оқизилди, ер етилиши билан икки томонлама культивация қилинди. Вазиятни ҳисобга олиб ҳамма майдонларда ғўза парваришини август ойининг охирига қадар давом эттиришга қарор қилдик.

Ўтган йилларда ҳам ҳосил дуруст етиштирилса-да, ишчи кучи камёблиги туфайли, унинг бир қисми далада қолиб кетар, нобуд бўлар эди. Пайкалга машина солишнинг иложи йўқ эди. Чунки ер шўр, сизот сув юза жойлашганидан машиналар ботқоққа ботиб қоларди. Ундан ташқари консерваторлик кайфиятидаги кишилар ҳам йўқ эмас эди. Бу йил ана шу нуқсонлар тўла бартараф этилди. 800 гектар майдондаги ҳосилни «зангори кема»ларда теришга аҳд қилдик. Ғўза ёшлигиданоқ машина теримига мослаб парвариш қилиняпти. Ўша карталардаги ғўзаларнинг бўйи бир метрга етди, 15—16 та ҳосил шохи чиқарди, ҳар туп ниҳолда ўнтагача бўлиқ кўсак бор. Бу йил ҳосилдорликни гектар бошига 6—10 центнер кўтаришга аҳд қилган Барат Пўлатов, Холмирза Норқулов, Дадахон Маҳмудов бошлиқ бригадаларда пахтанинг ҳаммаси машиналарда терилади. Шунга яраша тайёргарлик кўриляпти.

Чеканка бу йил анча эрта бошланди. Чунки ғўза бўйчан бўлди. Агротехниканинг бу муҳим тадбирини ўтказишга энг тажрибали кишиларни қўйдик. Йирик пайкаллардаги ғўзалар машинада чеканка қилинди. Бу билан «шўрхок ерлардаги ғўзалар чеканка қилинса ҳосилга зарар етади» деган зарарли кайфиятга барҳам берилди. Бултур чеканка кеч ўтказилишига қарамай ҳосилдорлик гектар бошига 3—4 центнер кўтарилган эди.

Барча соҳалардаги каби пахтачиликда ҳам теримнинг тақдирини ўз ишини биладиган, касбига ихлос қўйган, қийинчиликлардан қўрқмайдиган кадрлар ҳал қилади. Правление ва партия ташкилоти буни ҳисобга олиб, механик-ҳайдовчи кадрларнинг янги отрядини тайёрлашга жиддий эътибор берди.

Техника базаси мустаҳкамланди. Автотрактор паркидаги 18 терим машинаси, пахта ташийдиган тележкалар ремонтдан чиқарилиб мавсумга шайлаб қўйилди. Бироқ ишчи кучи камлиги, мавжуд машиналар билан етиштирилган ҳосилни вақтида саранжом-саришталаб олиш мумкин эмаслигини ҳисобга олиб, янгидан 5 та терим машинаси сотиб олишни мўлжалладик. Район партия ва совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органлари бу талабимизни қондирадиган бўлди.

Колхозимиз аъзолари оққўрғонлик пахтакорлар мурожаатни, машҳур механизатор Мамажон Дадажонов хатини зўр қизиқиш билан муҳокама қилиб чиқдилар. Ҳар бир механизатор, сувчи, химизатор ва бошқа касб эгалари август ойининг охиригача ўзлари бажарадиган ишни белгилаб олдилар. Вазият ҳисобга олиниб, сувчилар сони 30 кишига кўпайтирилди. Ғўза ўсиб, шохлари бир-бирига кириншиб кетгани туфайли универсалларга тўсиқлар ўрнатилди. Химизаторлар пайкаллар, қаторлар, ҳар туп ғўзани синчиклаб кўздан кечиряптилар.

Бироқ юқори ташкилотлар аралашуви билан ҳал этилиши лозим бўлган бир қатор масалалар бор. Уларнинг ижобий ҳал қилиниши колхоз бўйича ҳосилдорликни кўтаришга ижобий таъсир кўрсатиб қолмасдан, ялпи ҳосилни қора совуқ тушгунча йиғиб-териб олиш, пахта тайёрлаш давлат планини ошириб бажаришга ҳам катта ёрдам беради. Шулардан айримларини тилга оламиз.

Юқорида айтилганидек еримиз шўр, захкаш, сизот сув юза жойлашган. Бу экин ва ҳосилнинг офати бўлаётир. Биз, сизот сувни қочириш, бунинг учун катта коллекторлар қазишда ёрдам сўраб юқори ташкилотларга мурожаат қилдик. «Голодностепстрой» бу улкан ишни бажаришни ўз зиммасига олди. Қисқа вақтда ҳар бирига 50 минг сўм маблағ сарфлаб бешта коллектор қазилди. Аммо айрим нуқсонларга кўра бу коллекторлар икки йилдан буён ишга туширилмай келинаётир. Биз бу ҳақда «Голодностепстрой» раҳбарларига кўп мурожаат қилдик. Лекин улар нима учундир лом-мим демай келаётирлар.

Зах сувни қочиришда «Мирзачулводстрой», Сирдарё район сув хўжалик системаси бизнинг хўжалигимизга ҳам яқиндан ёрдам беришлари, зовурларни қазиш, сув иншоотларини тартибга келтиришда кўмаклашишлари керак. Афсуски, ҳозирча уларнинг ёрдамидан баҳраманд бўлаётганимиз йўқ. **Колхозимиз территориясидаги катта зовурлар, коллекторлар кўмилиб ётибди. Оқибатда сизот сув тўпланиб қоляпти, шўр юзага кўтарилиб кетяпти. Бундай шароитда кўсакларнинг очилиши жуда кечикиши, йиғим-терим ишлари судралиб кетиши турган гап. «Мирзачулводстрой» ва Сирдарё район сув хўжалик системаси ихтиёрида ер қазийдиган, текислайдиган жуда кўп техника бор. Улар тўла ишга туширилса, ҳар қандай мураккаб ишни қисқа вақтда, сифатли бажариш, колхозчи-деҳқонларга ёрдам бериш мумкин.** Афсуски, ўша ташкилотларнинг раҳбарлари шундай қилишни хоҳламаётирлар.

Тошкентда «Узсельэнергия» деган ташкилот бор. Бу ташкилот сизот сувни қочиришда пахтакор хўжаликларга катта ёрдам бериши мумкин. «Узсельэнергия» вакиллари колхозимизга келди, аҳвол билан танишиб, ер ости сувини электр ёрдамида қочириш мумкинлигини айтди, бу ишда кўмаклашишга тайёр эканини билдирди. Шу ҳақда ҳар икки ташкилот ўртасида шартнома ҳам тузилди. Шундан кейин жойларга сим ёғочлар ўрнатилди, электр сими ҳам тортилди. Шу бўлди-ю, иш таққа тўхтади. Яхши ният, умид билан ўрнатилган электр тармоғи ишга туширилганда шу вақтгача пахтазорлар, боғ-роғлар, макка-жўхоризорлар атрофидаги зовурларда анқиб ётган сизот сув аллақачон йўқолган бўлар эди.

Беш йилликнинг биринчи даврасиа — 1966 йил катта синов йилидир. Ҳар бир ташкилот, хўжалик ўз олдига қўйилган вазифани шараф билан бажариши, ҳар бир киши республикамиз бўйича 3 миллион 750 минг тонна «оқ олтин» тайёрлаш учун ўз ҳиссасини қўшиши керак.

Б. МАМАНОВ,
Сирдарё районидаги 1-«Май» колхозининг раиси.

СЎНГГИ СОАТДА

Чайковскийнинг ўлмас асари «Оққуш кўли» балетини Рио-де-Жанейрода кўрсатиш билан Латин Америкаси мамлакатлари бўйлаб қилаётган катта гастролини бошлаган Ленинград академик кичик театрининг артистларини Бразилия пойтахтининг томошабинлари қизғин табрикладилар.

●

ВЬЕТНАМ ИНФОРМАЦИЯ АГЕНТЛИГИ ХАБАР БЕРАДИ: АНИҚЛАНГАН МАЪЛУМОТЛАРГА ҚАРАГАНДА, 3 ВА 4 АВГУСТДА КУАНГБИНЬ ВИЛОЯТИ УСТИДА АМЕРИКАНИНГ ИККИТА САМОЛЕТИ УРИБ ТУШИРИЛГАН. ШУНДАЙ ҚИЛИБ, ВЬЕТНАМ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ ТЕРРИТОРИЯСИ УСТИДА УРИБ ТУШИРИЛГАН АМЕРИКА САМОЛЕТЛАРИНИНГ СОНИ ЖАМИ 1.298 ТАГА ЕТДИ.

●

АП агентлигининг мухбири Сайгондан хабар беради: АҚШнинг собиқ вице-президенти Ричард Никсон 7 августда Сайгон аэропортида гапириб, Вьетнамдаги Америка қўшинларини ва ҳаво кучларини тағин ҳам анча кўпайтириш керак, деди.

●

ВИА агентлиги хабар беради: Вьетнам халқ армияси олий қўмондонлигининг алоқа миссияси Вьетнамдаги кузатувчи ва контроль қилувчи халқаро комиссияга оширич мактуб йўллаб, Жанубий Вьетнамга АҚШ тўртинчи пиёда қўшинлар дивизиясининг уч минг солдати келганлигига қарши кескин норозилик билдирди.

ДЕПУТАТЛАР КУНИ

Чилонзордаги ўн уч микрорайонда депутатлар группалари ишлаб турибди. Бу группалар район ва шаҳар Советларининг депутатларидан тузилган бўлиб, улар меҳнаткашлар ўртага қўйган масалаларни келишиб ҳал қиладилар, ягона план бўйича сайлов округларида ишларни уюштирадилар.

Чилонзор район ижроия комитети ўтказган навбатдаги депутатлар куни ана шу группалар фаолиятини янада такомиллаштириш масалаларига бағишланди.

Бу ерга тўпланган кишилар ана шундай группалардан бирининг раҳбари — район Советининг депутати Н. П. Гайдуровнинг сўзини зўр қизиқиш билан тингладилар. Шу кунларда, деди у, ўнинчи микрорайондаги депутатлар ўз диққат-эътиборларини зилзила оқибатларини тугатиш учун курашга қаратмоқдалар. Улар зарар кўрган уйларнинг ремонтини ўз назорати остига олиб, кўпгина яхши ишларнинг ташаббускорлари бўлиб чиқмоқдалар. Тошкентлик машҳур темирчи Шоаҳмад Шомаҳмудов ва унинг хотини Баҳри опа шаҳарликларга ватанпарварлик чақириғи билан мурожаат қилиб, уларни бошпанасиз қолган кишиларни ўз уйларига киритишга даъват этганларида, депутатлар ана шу темада сайловчилар билан суҳбат ўтказдилар. Эндиликда микрорайонда Шомаҳмудовлар издошларининг сони кун сайин кўпайиб бормоқда.

Депутатлар янги Тошкентни бунёд қилиш учун қардош республикалардан келиб, чодирли шаҳарчаларда яшаётганлар орасида тез-тез бўлиб турадилар. Улар бинокорларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш соҳасидаги камчиликларни бартараф қилишга ҳаракат қилмоқдалар.

Бошқа бир депутатлар группасининг вакили — учинчи нон заводининг инженери А. Шонеъматова зилзила оқибатларини тугатишга депутатлар актив иштирок этаётганликларини айтиб берди.

Чилонзор район ижроия комитетининг раиси М. Г. Белоногов депутатлар олдида «Тошкент Черемушкаси ўн ёшга тўлди» деган темада доклад қилди. Чилонзор тўғрисидаги қисқа метражли фильм доклад учун ўзига хос кўргазма бўлди. Бу фильмни Тошкент ҳужжатли кино ходимлари тайёрлаган.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕК ЙИГИТ-ҚИЗЛАРИ — РУС ТИЛИ МУТАХАССИСИ

САМАРҚАНД. («Совет Ўзбекистони» мухбири). Москва, Ленинград, Киев, Житомир ва мамлакатдаги бошқа олий ўқув юртларининг коллективлари ўзбек йигит-қизларидан рус тили ва чет тиллари бўйича мутахассис кадрлар тайёрлашга актив киришдилар. Шу муносабат билан РСФСР ва Украина олий ўқув юртларининг қабул комиссиялари Самарқандга келишди! Комиссия Сурхондарё, Қашқадарё, Бухоро ва Самарқанд областларидан 400 ўзбек йигит-қизларини ўқишга қабул қилади.

ХУШХАБАРЛАР

Самарқанд районидаги тажрибали сабзавотчи Шермамат Қурбонов мисли кўрилмаган мўл помидор ҳосили етиштирди. Икки марта териб олишда ҳар гектардан 457 центнер помидор йиғиштирилди.

«Москва» колхозининг Шермамат Қурбонов бошлиқ звеноси сабзавот етказиб бериш йиллик планини Самарқанд районида биринчи бўлиб бажарди.

●

114 километр узунликдаги янги магистрал коллекторнинг биринчи навбати Қорақалпоғистон деҳқонларига хизмат қила бошлади. Ернинг захини қочирадиган бу коллектор Чимбой ва Кегайли районлари далаларини кесиб ўтиб, шўр сизот сувларни суғориладиган зонадан ташқарига чиқариб ташлайди, ерларнинг мелиорация ҳолатини яхшилайди.

«Узводстрой» трестининг механизаторлари қурилишда зўр ғайрат билан меҳнат қилдилар. И. П. Пекшев, Б. Камолов, Ю. Сайтмуродов бошлиқ экскаваторчилар бригадалари ўзларининг ойлик нормаларини икки-уч баравар ошириб бажардилар.

●

Пахтаорол районидаги «Славянка» посёлкасининг аҳолиси қишлоқда қурилган бир чиройли бинони «Бахт уйи» деб аташди. Бу — бежиз эмас. Янги бино янги урф-одатлар ва анъаналарни пропаганда қилмоқда. Бу ерда келин-куёвни қутлайдилар ва янги туғилган чақалоқни рўйхатга оладилар, кўп болали оналарга орден ва медаллар топширадилар, ёшларнинг пахтакорлар сафига қўшилиш тантанали маросимларини ўтказадилар.

Ҳозирги вақтда Сирдарё областида 13 та ана шундай «Бахт уйи» бор, яқин йиллар ичида бундай уйларни барча қишлоқ Советлари ҳузурида қуриш кўзда тутилади. (ЎзТАГ).

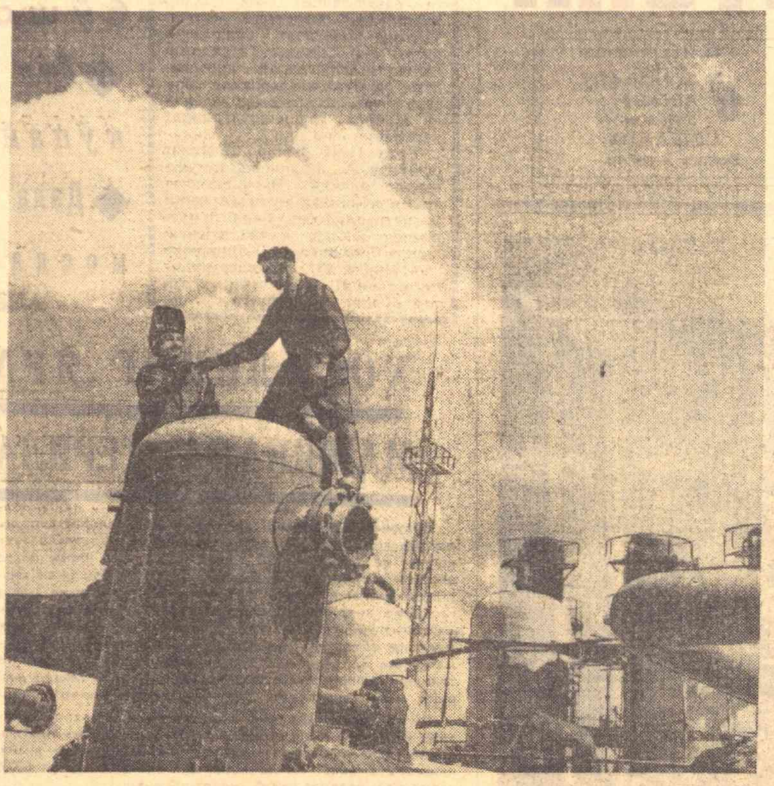

Бухоро области. Газли конида янги технологик ускуналар монтаж қилинмоқда. Суратда: мамлакатдаги энг йирик зангори олов конида ғайрат кўрсатиб ишлаётган электр пайвандчилардан Виктор Мирошников ва Собит Абсаламов ўртоқлар. Улар смена топшириқларини ошириб адо этмоқдалар. А. УСМОНОВ фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси)

Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги олдидан

ЎН САККИЗГА КИРМАГАН КИМ БОР?

СССР Мудофаа министрлигининг ҳарбий нашриёти «Комсомоллар Совет Ватани учун жангларда» деган серия билан ўттиз баҳодирнинг, ўттиз йигит-қизнинг суратини альбом шаклида босиб чиқарди. Қатрада осмон акс этади, дейдилар. Шунга ўхшаш ана шу альбомда, бу оддий суратларда комсомолнинг шонли қаҳрамонлик тарихи Ватанимиз фарзандларининг тақдирида ўз ифодасини топган. Альбом саҳифаларини варақласангиз, Аркадий Гайдар, Қурбон Дурди, Зоя Космодемьянская, Александр Матросов, Олег Кошевой, шунингдек Розахон Назированинг ҳам сурати бор.

Суратнинг остида қисқа қилиб қуйидаги сўзлар ёзиб қўйилган: «1904 йилда туғилган, 1917 йилда комсомолга биринчи бўлиб кирган Ўзбекистон қизлариданидир. Ўрта Осиёда Совет ҳокимиятини ўрнатиш учун фаол қатнашган. ЧК органларида ишлаган. 1920 йилда Бухоро Халқ Республикасининг 13-ўқчи корпуси алоҳида бўлими ихтиёрига юборилган, кейин 11-отлиқ дивизия составида босмачиларга қарши жангларда қатнашган. Тилни, миллий урф-одат ва турмушни яхши билиши, ҳар қандай шароитда вазиятни тез пайқаб олиши унга яхши разведкачи бўлиш имконини берди. Розахон топиб келган маълумотлар босмачи бандаларини тор-мор келтиришда операцияларни муваффақиятли амалга ошириш учун ёрдам берди.

Розахон Назирова гражданлар уруши тугагандан кейин Ўзбекистонда хотин-қизларни озодликка чиқариш, колхоз тузиш соҳасида катта ишлар қилди. Ҳозирги вақтда у шахсий пенсионер».

Роза опанинг бир кунлик ҳаётини, инқилобий шон-шуҳрат билан тўлган бир кунлик ишини ёзаман десангиз, шунинг ўзиёқ бир китоб бўлади. Ахир, мана бу биринчи сурат 1922 йилнинг жазирама ёз чилласида Қорақумда олинган эди. Ўша кезда эндиги 18 га кирган мард ўзбек қизи босмачиларга қарши отланган мард йигитлар, халқимизнинг асил ўғлонлари сафига кириб, Иброҳимбекни қувиб Бухородан Душанбага кетаётган эди. У пайтда 11- дивизиянинг 61-полкида Роза Назировани билмаган, унинг довюраклигига қойил қолмаган ҳеч ким йўқ эди.

Ҳозирги Андижон область Задарё районининг Гўртепа қишлоғида туғилган камбағал деҳқон қизи қандоқ қилиб бу ерларга келиб қолди, қандай қилиб у ўз тақдирини Қизил Армия, қизил гвардиячилар тақдири билан чамбарчас боғлади, дерсиз.

... 1916 йил. Ҳали она сути оғзидан кетмаган, ўн гулидан бир гули очилмаган Розахонни бой-амалдорларнинг малайлари ўғирлаб кетишди. Муштипар она, бечора ота дод-фарёд қилиб чор атрофга чопишди. Лекин ер қаттиқ, осмон йироқ эди. Дараги чиқиб қолар деб кўп кутишди, бўлмади. Қизининг тириклигидан умидини узган ота-она уни ўлдига чиқаришди.

Соҳибжамоллиги бошига балo бўлган Розахон эса Қўқонда бир ваҳшийнинг қафасида тутқунликдан қийналар, тақдирини қарғаб, қонлар ютарди. Розахонни ўғирлаган тошбағирлар унинг бахтини ҳам ўғирлашмоқчи бўлишди. Айтмоқчи, Розанинг, оддий камбағал деҳқон қизининг бахти бормиди, бу бахт ўтмишда палахмон тошидай отилган, камситилган, таҳқирланган, ҳуқуқи, шон-шарафи ерга урилган маъсум, бегуноҳ ўзбек қизларига кулиб боққанмиди? Улар асрлар мобайнида ўз бахтларини, бахт юлдузларини излашгани билан тополмас эдилар...

... «Аврора» крейсеридан отилган тўп садолари замини-замонларни титратди. Истибдод тахти кунфаякун қилинди. Ленин офтоби туфайли отган Улуғ Тонгнинг ҳаётбахш шабадаси Ўзбекистон заминига ҳам етиб келди. Розахон ҳам тутқунликдан қутулиб озодлик тарафдорлари сафига, халоскорлар сафига келиб қўшилди. Комсомол сафига ўтди. 1919 йилда Пастдарғомнинг Жумабозорида Қорақулбек қўрбошининг каллакесарлари оташин комсомолни минг ҳийла-найранг билан қўлга тушириб, дорга осаман деб турганда, комиссар Раҳмат махсум Носиров, милиция бошлиғи Аҳмад Қобилов, алоҳида бўлим бошлиғи Наужинский, бош кийимида бешқиррали қизил юлдуз порлаб турган гвардиячилар Розахоннинг бўйнига солинаётган сиртмоқни кесиб ташладилар.

... Тошкент область, Янгийўл шаҳар, Самарқанд кўчасидаги 113-уйнинг 3-квартирасидан ҳар тонг нуроний бир аёл чиқиб келаётганлигини кўрасиз. Бу ўша Роза опа Назирова. Эндиликда унинг набиралари комсомол ёшида.

Оддий деҳқон қизи гражданлар уруши тамом бўлгандан кейин қишлоқ Советининг раиси, Чинобод район партия комитетининг секретари бўлиб ишлади. Ота касбимиз пахтачиликни улуғлаш учун курашиб, яхлит майдонларда жавлон урди. Республикамизда ғўзани чеканка қилиш ҳам мана шу оташ юрак аёл номи билан боғлангандир.

Комсомол тарбиятини топган Розахон опа Михаил Иванович Калинин, республикамизнинг биринчи президенти Йўлдош ота Охунбобоев, Совет Иттифоқи Маршали Семен Михайлович Будённий, шунга ўхшаш атоқли давлат арбоблари билан учрашиб, улар билан суҳбатлашган, суратга тушган. Жанговар, шавкатли хизматлари учун «Ҳурмат белгиси» ордени ва ўнлаб ҳар хил фахрий ёрлиқлар билан мукофотланган.

Роза опа Назирова расман пенсияда бўлса ҳам, ҳамиша ҳаёт қозонида меҳнат аҳли билан баббаравар қайнаб, ҳаёт томири уриб турган барча жабҳаларда элимиз билан баббаравар одим отяпти.

Кузаксиз баҳор, сўлмайдиган гул, қариликни билмайдиган умр борми? Шундай умрлар бор. Шундай бахтга муяссар бўлган кишилардан бири бахтим миллионларнинг бахтида деб, озодлик, нур учун ҳамиша интилган, ҳуқуқсизлик қафасларидан қутулиш учун ўзида ажойиб ирода борлигини ҳис этган, инсон деган ном мағрур жаранглашини амалда кўрсатиш учун кишанларни ҳам, қафасларни ҳам чил-парчин қила олган мана шу онахонимиздир.

Ўн саккиз ёшга кирмаган ким бор? Ўн саккиз ёшидаёқ тилларда достон бўлиб, комсомоллик жасорати, матонатини ҳамиша сақлаб қолган чин инсон деб шуни айтадилар.

Ҳамид НУРИЙ.

ТОЖИКИСТОНДАН ХАТ

УЧ ХИСЛАТ

Қуёшли Тожикистондаги Норак қишлоғининг номи оламга машҳур. Бу ерда жаҳонда энг баланд тўғонли Норак ГЭСи бунёд этиляпти. ГЭСни бутун мамлакат қуряпти. Ҳозир бу ерда қирқ уч миллат вакилларининг фидокор қурувчилари ишлаётир. Яқинда бунёдкорлар ғоят катта ғалабани қўлга киритдилар. Асрлар оша бўйин эгмаган асов Вахш дарёсининг йўли тўсилди. Дарё узунлиги 1928 метрли тоғ ости тоннелидан оқа бошлади.

Биринчи довондан ошилди. Энди навбат — ГЭС подстанцияси қурилишига. КПСС XXIII съезди Директиваларида 1970 йилгача Норак ГЭСининг дастлабки агрегатлари ишга туширилиши қайд қилинган. ГЭС битса энергия ҳосил қилиш кўпайибгина қолмай, Ўрта Осиё республикаларининг бир миллион гектардан кўпроқ ерига сув чиқарилади, чўллар гулистонга айланади.

ГЭС қурилишида қардош Ўзбекистондан келган азамат ўзбек ўғлонлари ҳам кўп. Қуйида ана ўшалардан бири — андижонлик тоғтешар Мўминжон Уринов ҳақида ҳикоя қиламиз.

◆ ◆

У билан илк бор тоғ бағрида учрашдим...

Ўзиюрар «СБУ-2» тоғ пармалаш машинаси тоғ жисмига қон етказиб берарди. Йўқ-йўқ, қон эмас, тоғ сийнасини тилкапора қилиб харсангларни кўпораётган замонамиз фарҳодларига куч-қувват етказиб берарди. Баҳайбат тоғ паҳлавонлар ҳамласидан қалтирайди, зирқирайди назаримда.

Тўрт азамат парма учини харсанглар кўксига санчиб ўяди. Бошларидаги каскаларининг пешанасидаги чироқчалари парма ўяётган нуқтага қадалган. Уларнинг ҳар бир ҳаракати аниқ мўлжалга қаратилган.

Буларнинг қайси бири мен истаб келган Мўминжон Ўринов эканини тезроқ билишга ошиқиб. ёнимда турган шу тоғтешарлар сардори Володя Остаповга нигоҳ ташладим. Володя тоннелга кириб келаётганда менга таъкидлаганди:

— Мўминжон энг олдинги парма участкасида. Ишлашини кўриб қўйинглар, ишдан кейин суҳбатлашасиз. Вақт тиғиз...

Володя ўз азаматларининг ишини берилиб кузатиб турсада, нигоҳимни фаҳмлади. Ўртада пармалаётган йигитга ишора қилди. Чап томондаги пармачи харсанг ичига ўйиб кирган штикни тортиб олаётган эди, Мўминжон унга буюрди:

— Холиқжон пастроғидан яна битта тешинг. Портлатамиз. Қани, дўстим тезроқ, — у орқасига қараб қичқирди,— Ғабит, шупурни тўғриланглар!

Ниҳоят жой тайёрланди. Аппарат олдидаги тўрт киши шупурларни судраб тешиклар олдига келишди. Тешикларга бодиринг тахлит порох жойлаб, шупурни қувват берувчи нуқтага уладилар.

— Орқароққа юринг, ҳозир портлайди, — деди ҳамроҳим Володя. Тўрт юз метрча орқага келиб турдик. Ана шунда ҳамроҳим Володя Мўминжонга рўпара қилди:

— Мўминжон, бу киши билан танишиб қўй! — Мўминжон аканинг бетидаги марвариддек тер томчилари тепадаги лампочка нурида йилтиллаб кўринди. Пешанасидаги каска чироқчаси кўзимни тиндирди. Сўрашдик.

— Яхшимисиз ука, келинг, — деди у қўлимни дўстона қисиб. Шу пайт бирдан портлаш бўлди. Тошларнинг шарақлагани эшитилди.

— Майли, ишдан сўнг гаплашганимиз маъқул. Ҳозир кўриб турибсиз...— деди Мўминжон.

Кеч соат беш. Тайинланган жойга вақтида келдим. Икки машина Пулисангин томондан ишчиларни келтириб «Гастроном» магазини олдига туширди. Ҳар бир кишига синчиклаб қарайман. Мўминжон ака нимагадир кўринмайди. Бир оздан сўнг яна бир машина келди. Йўқ, чамаси икки соатча кутдим. Келмади...

Эртасига яна тоннелга чиқиб бормоқчи бўлдим. Лекин кечаги учрашувдаги тиғиз вақтни ўйлаб барибир суҳбатлашишнинг иложи бўлмаслигига кўзим етди. Кечки пайт кутишга қарор қилдим.

Объектма-объект юриб куннинг кеч бўлганини сезмай қолибман. Шошилинч кечаги жойга — «Гастроном» магазини томон йўл олдим. Катта йўл бўйлаб у ёқ-бу ёққа ўтаётган кишиларни кузатиб келаётган эдим, катта йўлнинг нариги изидан кимдир чақирди:

— Ҳов, ука!

Таниш овоз. Овоз келган томонга қарадим. Мўминжон ака мени чақирарди. Суюниб, йўлни кесиб ўтдим.

— Укажон узр, кеча ваъда бериб келолмадим. Ўзимам жуда хижолат бўлдим. Шу десангиз бир Аркадий деган ҳамкасб дўстимизнинг оиласи Уралдан келаётган экан. Телеграмма кеб қопти. Аркадий кутишга чиқишини айтиб, ўрнига ишлаб туришимни илтимос қилди. Юзидан ўтолмадим. Кечки сменада ишлаб қолдим. Қайтага уйга бораверсангиз бўларкану... — деди Мўминжон ака хижолатли оҳангда. Унинг чап қўлида икки-уч қоғозга ўроқлик нарса. Афтидан, ҳозиргина магазиндан чиққанга ўхшайди. Юзига зимдан боқиб аллақандай бесаранжомликни пайқадим.

— Хайр, майли. Юринг, энди самоварда бирорта чойни майдалаб гаплашамиз, — дея уни чойхонага таклиф қилдим.

— Укажон, хафа бўлмайсиз. Ҳозир майда-чуйда олиб касалхонага кетаётган эдим. Уйдан албатта сиз билан учрашиш ниятида чиққан эдиму, ишчиларимиздан бири нохуш хабарчи айтиб қолди. Бригадамиз ишчиси Ефим Шварц тоғни пармалаётганида бошига харсанг тош кўчиб тушиб тегиб кетибди. Касалхонага олиб кетишибди. Шуни бир бориб кўрай. Саломатлигини билай. Икки соат вақт бор. Кейин ишга бораман. Эртага шу ерда яна учрашармиз.. — Мўминжон аканинг қўй кўзлари менга илтижоли тикилди. Ўйланиб қолдим. На чора.

— Майли, боринг ака, эртага учрашармиз бўлмаса, — дедим.

— Ҳа, шундай бўлсин укажон, кўнглингизга олмангда, баъзан шундай ҳам бўлади, хўп хайр ука, эртагача.

Мўминжон ака хайрлашиб, касалхона томон кетди...

Эртасига ўша вақтда яна учрашувга бордим. Бу сафар бафуржа гаплашишим шарт, деган умидда кўнглим тўқ. Бироқ... Кутганимдай бўлмади. Бу дафъа ҳам Мўминжон акани шошилинч, саросима ҳолатда учратдим. У менга рўпара бўлиши биланоқ, узрдан сўз бошлади:

— Укажон, сизни ортиқча овора қилдим-да. Аксга олгандай, бутун ўқишимиз бор экан. Энди... унинг қисиқроқ кўзи менга иймaниб боқди. Қўлида икки қалин дафтар, бир китоб. Сўз қотишга ўйланиб қолдим.

— Яхшиси, юринг ука, мактабгача сўзлашиб борамиз, — деди у менга. Йўлга тушдик.

— Хўш ака, қаердансиз, Норакка қачон келдингиз? — биринчи саволим шу бўлди.

— Андижоннинг Султонобод посёлкасиданман. Бизнинг ерларимиз Душанбага туташган, — дея сўз бошлади у, — Латифжон деган жияним бор. У 1950 йилларда Тошкентда икки йиллик курсни битириб, Душанба депосига ишга келган. 1952 йили армия хизматидан қайтгач, унинг олдига тушдим. Жияним Латифжон, менга қолишимни, бирга ишлашни таклиф қилди. Рози бўлдим. Дастлаб паровозда ўт ёқувчи бўлиб ишладим. Икки йилдан сўнг машинист ёрдамчиси бўлдим. Юқори лавозимга кўтардилар-у, юракка ғулғула тушди. Сабабини кейин айтаман. Борингки, машинист, ёрдамчиси бўлиб ишлаш менга маъқул бўлмади. 1958 йили шу Вахш дарёси бўйида қурилган Бош ГЭС қурилишига бордим. Сантехник бўлиб ишга кирдим. Ҳозирги Калининобод шаҳридаги барча уйларга водопровод линиясини олиб келганлар бизнинг бригадамиз. 1961 йилга келиб Бош ГЭС тўла ишга тушди. Биз учун иш деярли қолмади. Уч киши — мен, тожик йигитлари Камол Ражабов, Камол Ҳамсариев билан келишиб Норакка йўл олдик. Норакка келиб аввало туннель олдини очдик. Сўнг туннель қазишга киришдик. Дарёни тўсдик.

Хаёлимни бир масала ўзига тортди. Қизиқ кишилар, оддий ишчи раҳбарлик лавозимига кўтарилса, қанчалик қувонади-ю, нега Мўминжон ака машинист ёрдамчиси бўлиб ишлашдан воз кечди? Нега? Сабабини суриштирдим. У менга ғалати қараб қўйди. Чап қўлтиғига қистириб олган китоб-дафтарга ишора қилгандай бўлди.

— Машинист лавозимида ишламаганимнинг боиси шуки, мен паровозни шунчаки билсам-да, илмий-техника нуқтаи назаридан билмасдим. Бор-йўғи учинчи синф маълумотим бор эди. Ҳозирги замон ўзингизга аёнки, илмнинг чопган даври, техника даври. Мен учинчи синф маълумотим билан узоққа боролмаслигимга кўзим етди. Шу сабабли...

— Ҳозир неча ёшдасиз?

— Ўттиз еттида. Лекин ука ўқиёлмай қолганимнинг боиси бор. Отадан ёш айрилдик. Оиламизда мендан кичик тўрт гўдак бор эди. Онамлар менга кунимиз ўтар, ўғлим мактабни ташлама» деб зорландилар. Ёшлик — бебошлик дейдиларку. Онамизнинг гапини инобатга олмай мактабни ташлаб, ишга берилдик. Лекин ука, ҳаётимдан афсусланмайман. Укаларни катта қилдик, турмушга чиқардик, уйлантирдик. Ўзимиз уйландик, бола-чақали бўлдик. Мана, ҳозир кечки ишчи-ёшлар мактабини тугаллаш арафасида турибмиз. Ўқиш-ўрганишнинг кечи йўқ экан... — Мўминжон ака менга ҳаяжонли боқди.

— Аслида ҳаётнинг ўзи мактаб, ҳам билим олади киши, ҳам яшашни ўрганади, — дедим унга жавобан.

— Ҳақ гапни айтдингиз, — деди Мўминжон ака тасдиқ маъносида ва яна узр сўради:

— Ука, мактабимизга келдим. Менга ижозат. Афсус, дурустроқ суҳбатлаша олмадик. Шаҳримизга яна келарсиз, ахир?

— Ҳа, ҳали кўп келаман.

— Илтимос, яна келганингизни билайлик-да. Бафуржа суҳбатлашамиз. Ҳа, шундай бўлсин, — деди у мен билан хайрлашиб.

У кетди. Мен меҳмонхона томон йўл олдим. Ажиб ҳис-туйғу дилимни яйратиб юборган эди. Мен бу азамат тоғтешар Андижон ўғлони билан уч марта учрашиб, мириқиб суҳбатлашишга муяссар бўлмаган бўлсам-да, уч учрашувда унинг уч олижаноб хислатини билиб олдим! Меҳнатга ихлоси, ҳамкорлик ва дўстлиги, келажакка умиди!

Ж. ТОШМАТОВ.
Душанба шаҳри.

МАИШИЙ ТЕМАДА

ТУРИ КАМ, СИФАТИ ПАСТ

Овқатланиш учун Ленин номли ишчилар кооперациясининг 1-ошхонасига кирдик. Зал ниҳоятда ифлос. Ерда қоғоз парчалари, суяк, нон ушоқлари, бўш шишалар сочилиб ётибди. Тоғорадаги сарғайиб қолган сувда стаканлар чайилмоқда...

Бир столни гозалаб ўтирдик. Меню йўқ эди. Орадан анча ўтди. Овқат берувчи Закия Гадеева келавермагач, бориб ундан қандай овқат борлигини сўрадик. У келтирган таомларни еб бўлмади. Гўшт ҳидланиб қолган.

Бош ошпаз Н. Асомовга ошхонадаги мазкур камчиликларни кўрсатиб, нега эътибор бермасликларини сўрасак, у «билмадим» деб елка қисади.

Бундай эътиборсизликни кооперациянинг бошқа корхоналарида ҳам кўрамиз. Маиший хизмат ходимларининг бу қилмишларига кооперация раиси А. Аминов ва умумий овқатланиш бўлимининг мудири К. Ҳусайнов ўртоқлар нима деркинлар?!

М. РАҲМАТОВ.
Нурота район «Илғор чорвадор» газетасининг ходими.

1941. АВГУСТ ТУНИ

Совет самолётларининг бир группаси 1941 йил 8 августга ўтар кечаси Берлинга ҳужум қилди, деган хабарга баъзи бир кишилар ишонгиси келмади, чунки бу шу қадар кутилмаган бир хабар бўлган эди.

Балтика флоти ҳарбий ҳаво кучлари мина-торпеда отувчи биринчи авиация полкининг собиқ штурмани Петр Ильич Хохлов:

— Фашистлар пойтахтига биринчи бўлиб ҳужум қилиш бизнинг қисмимиздаги учувчиларга насиб бўлган эди, дейди.

Шундан бери орадан йигирма беш йил ўтди. Лекин ҳозир ҳарбий денгиз флоти авиациясининг штаб бошлиғи бўлиб ишлаётган авиация генерал-лейтенанти Хохлов ўша жанговар кунлар тафсилотини ҳали ҳам яхши эсда сақлаб келмоқда.

— Ленинград яқинида турган вақтимизда бизга, Германияга учиб бориб разведка қилиш ва Берлиннинг ҳарбий объектларини бомбардимон қилиш учун шайланинглар, деб буйруқ берилди, — дейди Петр Ильич. Биз дарров Эстониянинг Эзель оролига учиб бордик. Бу орол Балтика денгизининг шимолий қисмида. Учиб бориладиган йўлни, фашистлар пойтахтидаги объектларни ўрганишга, самолётларни тайёрлашга тўрт кун вақтимиз кетди.

— У самолётлар қанақа самолётлар эди?

— «ИЛ 14» самолётлари бўлиб, бундай самолётларнинг учиш тезлиги соатига уч юз километр эди. Балтика денгизи бўйларида август ойининг тунлари қисқа бўлади. Шу сабабли, қоронғи тушган пайтда Берлинга етиб бориб қайтиб келмоқ учун ғира-шира пайтда учиб кетиш керак эди.

Биринчи учишга самолётлар группасининг бош самолётини полк командири полковник Е. Преображенский учириб борди. Балтика денгизи соҳили бўйлаб Штеттин томонга учиб бормоқда эдик. Ойдин кеча бизга бирмунча халақит берди: осмондаги булутларнинг сояси сувга тушиб турар, шу сабабли денгиз соҳили аниқ кўринмасди.

— Мўлжални топиб олишимизга гитлерчиларнинг ўзлари ёрдам беришди,—десак бўлади, деб эслайди генерал. — Тўсатдан биз пастда прожекторларнинг миятиллаганини кўриб қолдик. Улар бизни ўзларининг самолётлари деб ўйлаган бўлсалар керак. Штеттин районида эса, бизга ҳатто ерга қўнишни таклиф қилишди, прожектор самолёт қўнадиган майдонни ёритиб турди. Шу пайтда бизда «шу аэродромни бомбардимон қилсак жуда соз бўлар эди-да» деган фикр пайдо бўлиб қолди. Аммо, ўзимизни сездириб қўймаслигимиз керак эди, чунки бизнинг мақсадимиз Берлинни бомбардимон қилишдир. Биз узоқдан Берлинни кўрдик, чунки унинг кўчаларида чироқлар ёниб турар эди. Манманликка берилган фашистлар, бизнинг пойтахтимиз устига руслар учиб келишлари мумкин деган фикрни хаёлларига ҳам келтирмаган бўлсалар керак.

Берлиндаги химия заводлари районида биринчи бомбалар портлаши биланоқ шаҳарда дарров чироқлар ўчирилди. Лекин совет учувчиларига йўл кўрсатиб берадиган белгилар энди мавжуд эди — уч жойда катта ёнғин бошланган эди, шунинг учун ҳам улар бомбардимон қилишни давом эттира беришди.

Немислар саросимага тушиб қолганларидан кейин эсларига келиб, ҳаво ҳужумидан мудофаа системасини ишга солишди. Юзлаб прожекторларнинг нури осмонни титкиламоқда, зенит тўпларнинг снарядлари ҳамма томонда ёрилмоқда эди.

Уқчи радист Кротенко базага радиограмма юбориб, «Мен — Берлиндаман, вазифани бажариб бўлдик. Жойимизга қайтмоқдамиз» деб маълум қилди.

Орқага қайтиш анча мушкул бўлди. Ҳар бир ярим-икки минутда йўлни ўзгартиришга мажбур эдик, чунки зенит тўплар бизни нишонга олиб отмоқда, тунги қирувчи самолётлар бизни қувламоқда эди. Учувчиларнинг бутун фикри-зикри тезроқ денгизни кўришдан иборат бўлиб қолди. Ниҳоят, денгизга ҳам етиб келдик. Аэродромимиз ҳам кўриниб қолди. Учиш етти соат давом қилди. Ҳозир бунчалик узоқ учиш билан ва бунчалик масофа билан ҳеч кимни таажжублантириб бўлмайди. Энди бунчалик узоқ вақт ва масофага учиш учувчилар учун жуда оддий иш бўлиб қолди. Лекин авиациянинг имкониятлари бошқача бўлган, гитлерчилар Смоленскни эгаллаб олиб, Москвага интилаётган, улар ўз ғалабалари тўғрисида бутун дунёга жар солаётган 1941 йилнинг августида эса фашистлар пойтахтига осмондан зарба бериш катта жасорат эди. 9 августга ўтар кечаси бизнинг денгиз учувчиларимиз Берлинни яна бомбардимон қилишди. Шундан кейин ҳам биз Берлинни кўп марталаб бомбардимон қилдик.

Полковник Преображенскийга, капитан Хохловга ва уларнинг яна уч жанговар ўртоғига Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилди.

А. МЕДВЕДЕВ.
(ТАСС мухбири).

ПАРТИЯ ХРОНИКАСИ

«ШАВКАТЛИ МЕҲНАТ КИТОБИ»

Бухоро район партия комитети бюросининг қарорига мувофиқ, районда «Шавкатли меҳнат китоби» таъсис этилди. Китобга пахтачиликни комплекс механизациялашда юксак марраларга эришган деҳқонлар, механик-ҳайдовчилар, бригада бошлиқлари, тюпкочи звено бошлиқлари, донгдор чорвадорлар, боғбонлар, пиллачиларнинг номлари ёзилиб, уларнинг суратлари қўйилади.

КОЛХОЗ РИСОЛАСИ ҚАНДАЙ БЎЛСИН?

Бу йил колхозчиларнинг Бутуниттифоқ қурултойи бўлиб, унда коллектив хўжаликнинг ячги рисоласи — колхоз Устави қабул қилинади. Ҳозир бу муҳим кампанияга тайёргарлик кўрилаётир.

Ғиждувон районидаги Карл Маркс номли колхоз бошланғич партия ташкилоти ҳафтанинг бир кунида қабул соатлари белгилади. Белгиланган куни колхоз бошланғич партия ташкилотининг секретари Ёзил Ҳайитов, правление раиси Шоди Ражабов партия кабинетида бўлиб, кекса пахтакорларни, мутахассисларни, колхозчиларни қабул қилади. Улар коллектив хўжаликларнинг янги Устави қандай бўлиши лозимлиги ҳақида меҳнаткашларнинг фикр-мулоҳазаларини ўрганадилар.

КЕКСА БОЛЬШЕВИК ЧАҚИРИҒИ МАЪҚУЛЛАНДИ

Ромитан район партия комитетининг бюроси Киров номли колхоз аъзоси, кекса коммунист Болта Эллиевнинг «Совет Ўзбекистони» газетасида шу йил 22 июль сонида босилган «Ҳамма пахта десин!» сарлавҳали мақоласини маъқуллади.

Район партия комитети колхоз ва совхоз бошланғич партия ташкилотларига Б. Эллиевнинг мақоласини меҳнаткашлар ўртасида кенг муҳокама қилиб, август ойида ғўза парваришини янада кучайтиришга қаратилган тадбирлар белгилаш, ҳамма жойда машина теримига тайёргарликни авж олдириш, шу тариқа район бўйича бу йил она-Ватанга 63 минг тонна «оқ олтин» етказиб беришни тўла таъминлаш чораларини кўришни топширди.

МАШИНАНИ ТЕРИМГА ШАЙЛАНГ

РЕСПУБЛИКА РАЙОНЛАРИ ВА ОБЛАСТЛАРИДА ПАХТА ТЕРИШ МАШИНАЛАРИНИ ТАЙЁРЛАШ ЮЗАСИДАН БИРИНЧИ АВГУСТГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Биринчи стун — терим машиналарининг сони, иккинчи стун — тайёрланган машина, учинчи стун — планга нисбатан процент).

Оққўрғон	888	546	61,5
Бекобод	633	334	52,8
Бўка	970	530	54,6
Юқори Чирчиқ	91	61	67,0
Калинин	10	6	60,0
Орджоникидзе	17	4	23,5
Урта Чирчиқ	597	401	67,2
Янгийўл	618	351	56,8
ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ БУЙИЧА:	3824	2233	58,3
Гулистон	636	465	73,0
Еттисой	609	280	46,0
Боёвут	496	334	67,3
Киров	572	239	41,8
Сирдарё	461	363	78,6
Пахтаорол	603	330	54,7
Жиззах	290	190	65,5
Ильич	1398	681	48,8
СИРДАРЁ ОБЛАСТИ БУЙИЧА	5065	2882	56,9
Олтиариқ	265	126	47,5
Охунбобоев	252	252	100
Бағдод	128	26	20,4
Киров	335	75	22,4
Қува	232	74	31,8
Ленинград	235	130	55,5
Поп	385	85	22,0
Узбекистон	309	137	44,4
Фарғона	68	22	32,4
ФАРҒОНА ОБЛАСТИ БУЙИЧА	2209	927	41,9
Андижон	195	127	65,1
Балиқчи	228	113	49,6
Бўз	210	80	38,1
Задарё	260	105	40,4
Избоскан	386	173	44,8
Қўрғонтепа	704	271	38,5
Ленин	228	129	57,1
Москва	226	142	62,8
Наманган	170	75	44,1
Учқўрғон	436	223	51,1
Хўжаобод	223	108	48,4
Чуст	249	103	41,4
Янгиқўрғон	213	123	57,7
АНДИЖОН ОБЛАСТИ БУЙИЧА	3728	1772	47,5
Булунғур	336	123	36,6
Ғаллаорол	2	1	50,0
Иштихон	433	147	34,0
Каттақўрғон	368	202	55,0
Нарпай	397	186	47,0

Пайариқ	371	154	41,5
Пастдарғом	286	102	35,7
Самарқанд	45	4	8,9
Хатирчи	244	125	51,2
САМАРҚАНД ОБЛАСТИ БУЙИЧА	2482	1044	42,1
Бухоро	186	83	44,6
Когон	97	77	79,4
Ромитан	282	152	54,0
Вобкент	170	82	48,2
Ғиждувон	276	170	61,6
Навоий	304	108	35,5
Қоракўл	190	102	53,7
БУХОРО ОБЛАСТИ БУЙИЧА	1505	774	51,4
Ғузор	23	11	47,8
Қарши	160	89	55,6
Косон	147	48	32,6
Қамаши	79	37	46,8
Чироқчи	57	44	77,2
Шаҳрисабз	215	124	57,7
Яккабоғ	32	20	62,5
ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИ БУЙИЧА	713	373	52,3
Бойсун	5	5	100
Денов	442	286	64,7
Жарқўрғон	190	154	81,0
Сариосиё	274	147	53,7
Термиз	112	76	68,7
Шеробод	250	166	66,3
Шўрчи	429	327	76,2
СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ БУЙИЧА	1702	1161	68,2
Ҳазорасп	410	225	54,8
Янгиариқ	350	197	56,3
Урганч	193	100	51,8
Хива	383	193	50,3
Шовот	236	161	68,2
Гурлан	284	137	48,2
ХОРАЗМ ОБЛАСТИ БУЙИЧА	1856	1013	54,6
Тўрткўл	190	76	40,0
Амударё	238	58	24,0
Хўжайли	269	121	45,0
Қўнғирот	332	71	22,0
Кегайли	362	67	18,0
Чимбой	203	70	32,0
Тахтакўпир	234	76	33,0
Беруний	170	27	16,0
ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР БУЙИЧА	1998	566	28,3

ҚИШЛОВГА ШАЙМИЗ

Чорва моллар туёғини кўпайтириш ва унинг маҳсулдорлигини ошириш учун тинмай курашаётган Чуст районидаги Ленин номли колхоз аъзолари мўл ем-хашак тўпламоқдалар. Колхозда махсус ем-хашак тайёрлаш бригадаси ташкил этилган. Унга ўртоқ Манноп Роисов бошчилик қиляпти. Бригада аъзолари бу йил 3700 тонна силос бостиришга, 627 тонна пичан ва 1243 тонна беда тайёрлашга аҳд қилишган. Ана шу мажбуриятни бажариш йўлида фидокорлик кўрсатаётган бригада аъзолари ҳозиргача 112 гектар майдондаги бедани уч марта ўриб олдилар. Биринчи ўримда гектаридан 45 центнердан, иккинчи ўримда 38 центнердан ва учинчи ўримда 34 центнердан беда пичани олинди. Беда тағин икки марта ўрилади.

Колхозда 250 гектар майдонга маккажўхори экилган эди. Маккажўхори яхши парвариш қилинди. Ҳозир унинг думбулидан силос бостириш авж олиб кетди.

Ҳозир бу ишда учта силос қирқадиган машина, битта комбайн ва 30 киши қатнашмоқда. Механизаторлардан Қўчқор Роҳатов ва Рахматали Нортиллаев ўртоқлар кечаю-кундуз силос ўришяпти. Шу кунгача 580 тонна силос бостириб қўйишди.

Хўжаликда табиий ўтлардан хашак жамғариш ҳам уюшқоқлик билан олиб борилмоқда. Коммунист Улуғназар Бувалазаров раҳбарлигида 96 та комсомол-ёшдан иборат ем-хашак бригадаси ташкил этилди. Бригада Равот массивидан кўп миқдорда хашак жамғарди.

Чорвадорлар мўл ем-хашак жамғариш билан бирга молхоналарни ҳам ремонт қилишмоқда.

Ж. КАМОЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбирлар пости бошлиғи.

СЕРГИЛИ ЙЎЛДОШ ШАҲРИДАН РЕПОРТАЖ

СОЛДАТ ЖАСОРАТИ

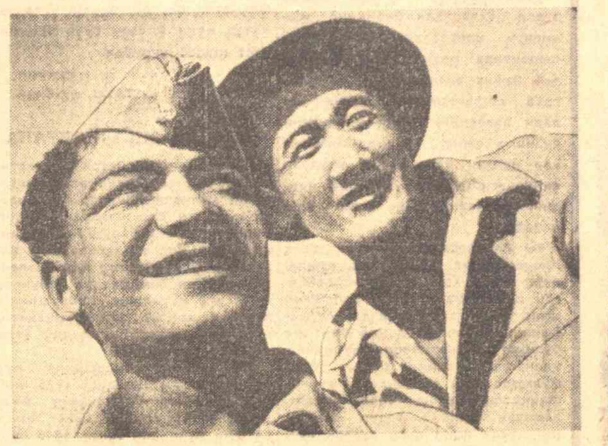

Зилзиладан жароҳатланган Ўзбекистон пойтахтига бепоён Ватанимизнинг ҳамма халқлари ёрдамга отландилар. Ҳозир Тошкентда 60 миллат фарзандлари елкама-елка туриб меҳнат қилмоқда. Зилзила оқибатларини тугатиш учун курашда ҳарбий қурувчилар ҳам муносиб ҳисса қўшмоқда.

Яқинда «Фрунзевец» ва «Совет Ўзбекистони» газеталарининг мухбирлари Сергилидаги Дўстлик шаҳри қурилишида бўлиб, тинчлик солдатларининг меҳнат фронтидаги ажойиб ишлари билан танишдилар.

Бобо деҳқон Эшон Ражабовнинг ўғли ҳарбий хизматга чақирилгач, бинокорликни касб қилиб олибди. Кекса Ҳисор тизма тоғлари ёнбағрида жойлашган Тельман номли колхознинг энг кекса аъзосини халқларимиз буюк дўстлигининг рамзи бўлган Сергилидаги Дўстлик шаҳрига етаклаб келган нарса ҳам мана шу бинокор ўғилнинг хати бўлган эди асли. Ҳа, бўлажак шаҳарда Эшонбобонинг ўғли Зайдулло ўз меҳнати билан дўстлик биноларининг пойдеворига ғишт қўйяпти.

Эшонбобо манзилга етгунча йўл-йўлакай Дўстлик шаҳрининг манзарасини хаёлан кўз олдига келтирди. Қурилиш бошланганига уч ой ҳам бўлгани йўқ. Демак, ўнта, нари борса 20 та уй қад кўтаргандир, уларнинг ҳам устини ёпиб улгуришмаган бўлса керак. Ҳар ҳолда ёш эмасми, ўғилгинам лоф қилаётган бўлса керак, деб ўйларди бобо.

Қурилишга келди-ю, ҳамма нарса ўғли айтгандан ҳам зиёдалигини кўриб, ёқасини ушлади. Шунда Зайдуллонинг хатини эслади: «Падари бузрукворим, меҳрибон онажоним! Одамлар, техника шу қадар кўпки, кўзинг қамашиб кетади. Камида юз хил миллат фарзанди бордир-ов дейман. Фақат мен хизмат қилаётган бўлинмада салкам 30 миллат йигитлари бор. Ҳамма азаматчасига ишлаяпти. Уйлар-ку бамисоли момақалдироқдан кейин чиққан қўзиқорин сингари кўз очиб юмгунча бирин-кетин қад кўтаряпти. Отажон, ҳеч бўлмаса ўзингиз келинг, ишларимизни бир кўриб кетинг...»

Эшонбобо ўғлининг мактубини колхоз правлениесида ҳаммага эшиттириб ўқиттирди. Бобонинг дўстлари уни қулоқ осиб тинглашди. Дафъатан бош қимирлатиб, ишнинг суръатига ҳайратланишди. Ахир, ёшимиз шунчага бориб, бир неча ой ичида бутун бошлиқ бир шаҳар бунёдга келганини эшитганмисиз, дейишарди бир-бирларини гувоҳликка чақириб.

— Ўғлим шундай деб ёзган экан, — деди салмоқлаб Эшонбобо, — бунёдга келади. Чунки у ишнинг бошида, биздан кўра у ердаги аҳволни яхшироқ билса керак, дейман.

Шундай сўзларни айтишга айтди-ю, лекин қандайдир бир нидо бобонинг қатъий ишончига шубҳа туғдирарди.

Бобонинг қурилишга келганлиги боиси ҳам шунда эди. Мана энди бу ерга келиб ҳамма нарсани ўз кўзи билан кўрди-ю, юрагини тирнаб ётган ғашлик ёзилди-қолди. Инсон меҳнатининг гўзал манзараларини томоша қиларкан, қалби одатдан ташқари қаттиқроқ урарди.

Шаҳар бунёд этиляпти! Ҳақиқий шаҳар. — Азим ва гўзал шаҳар бўйлаб айланаркан, Эшон бобонинг лабларидан шу сўзлар беихтиёр учиб чиқди. Бир-бири билан чирой талашиб ётган яп-янги бир ва икки қаватли бинолар ёнидан ўтаркан, улар офтоб нурида тобланиб, худди катта бир монументни эслатарди. Ҳа, бу совет кишиларининг қадоқ қўли билан бунёд этилаётган дўстлик монументи — Дўстлик шаҳрининг ўзгинаси!

Янги шаҳарнинг қаеридан юрманг, юк ортган машиналар, кўкка бўй чўзган башня кранлари кўринади. Ҳарбий қурувчилар-ку, ҳар қадамда учрайди. Қуёшнинг ўткир тиғида баданн мисдай тобланган тинчлик солдатларини эндигина қўлдан чиқаётган уйнинг томида, деразасида, эшигида учратишингиз мумкин. Эшонбобонинг ўткир кўзи уларнинг турли миллатга мансуб йигитлар эканлигини бир зумда пайқаб олди. Ҳа, чиндан ҳам бу ерда руслар ва ўзбеклар, тожиклар ва белоруслар, украинлар ва қозоқлар, Закавказье ва Болтиқ бўйи республикалари халқларининг фарзандларини учратасиз.

Иш бўлса қайнаб ётибди! Суяги меҳнатда қотган етмиш тўрт ёшли отахон ҳарбий қурувчиларнинг зўр бериб ишлаётганликларини кўриб тан берди. Нури-дийдаси фарзандининг шу ерда, азамат шаҳар бинокорлари сафида меҳнат қилаётганини хаёлидан ўтказиб, ўғилгинам меҳнатда тобланяпти, деб фахрланиб қўйди. Ҳа, Зайдулло чиндан ҳам бахтли йигит чиқди!

Эшонбобо озод меҳнат бахти ва гаштини бошқалардан кўра яхшироқ билади. Чунки у ўзининг узоқ умри давомида туну-кун меҳнат қилиб, бир бурда нонга зор бўлган пайтлари ҳам бўлди, меҳнатдан ҳақиқий бахт топган чин инсоний дамларни ҳам бошидан кечирди. Болалигида уни ҳамма ялангоёқ деб чақирарди. Ўзи ҳам бунга кўниккан эди. Лекин юрагида ўти шу қадар кўп эдики, бу навқирон деҳқон боласининг ғайрати ҳатто қуёшни ҳам забт этишга етгудек эди. Лекин ёшлик унга ўзгача тақдир тайёрлаган эди. Ўн уч ёшли йигитча эртадан-кечгача золим бойнинг ерида бош кўтармай ишларди. Қоп-қора шудгор-у, унинг устида ўзининг букчайган соясидан бошқа ҳеч нимани кўрмасди, ўйламасди ҳам. Бахт тўғрисида-ку, ўйлашга ҳам қўрқарди.

Ниҳоят бахтли замон ҳам келди. Совет ҳокимияти миллионлар қатори ҳақсиз, ҳуқуқсиз деҳқон йигитига ҳам бахт ато этди. Деҳқон йигити бу бахтдан қаддини ростлаб олди. У қуёшни ҳам кўрди. Қандай ёркин, ёруғ, қувончли экан бу бахт. Уни олиб келган янги ҳокимиятдан минг ўргилсанг арзийди. Лекин бошингга бахт қуши қўнган экан, уни сақлаб ҳам қолишинг керак. Буни чуқур ҳис этган Эшонбобо Ўрта Осиё халқлари ва рус халқининг кўмагида Ленин келтирган бахтни босмачилар ва бошқа душманлар хуружидан сақлашда қўлига қурол олиб курашди. Революцион Ҳарбий Совет Эшон Ражабовнинг жангларда кўрсатган ботирлигини юксак баҳолаб, унга неча бор раҳматнома эълон қилди. Коллективлаштириш бошланиши билан Эшон ака колхозга биринчилар қатори ариза олиб келди.

Ҳалол меҳнатнинг, ўзинг учун қилган меҳнатнинг қандай бахт келтиришини мана шунда билди у. Ҳақиқий бахт озод меҳнатда эканлигига чуқур ишонч ҳосил қилди. Колхозни оёққа турғазиш ва ривожлантириш учун курашда йиллар кетидан йиллар қувиб ўтганини Эшон ака сезмай қолди. Бу орада қарилик аломати унга илаша борди — сочига оқ тушди. Йўқ, у меҳнатда ўтган ҳар бир кунни, хўжаликнинг кунлик ўсишини ўз кўзи билан кўрди, унинг жонли гувоҳи бўлди. Буларни у ҳар дақиқада ҳис этиб турарди.

Ўтган йиллар ичида хўжаликнинг ўзида қанчалик ўзгаришлар юз берди. Битта от-уловга зор бўлган хўжалик эндиликда ўнлаб тракторлар, культиватор, пахта терадиган машиналар ва бошқа хилма-хил техникага эга. Ердан олинадиган ҳосил ҳам энди қадоқлаб эмас, центнерлаб ўлчаняпти. Ўтган йили колхоз ҳар гектар ердан 28 центнердан ингичка толали пахта ундирди.

Йиллар ўтган сайин Эшонбобонинг фарзандлари ҳам улғайди. Мана энди ҳар иккиси ҳам армияда. Ватан хизматини бажо келтирмоқда. Тўнғичи Иркутскда хизмат қиляпти. Танкист. Кичкинтойи Зайдулло эса Дўстлик шаҳрини бунёд этяпти. «Кенжатойим қандай ишлаётган экан-а? Киндик қони тўкилган Шаҳартузнинг, колхозимизнинг, қолаверса чорак бир аср умр кўрган отасининг юзини ерга қаратиб қўймасмикин? Совет жангчиси деган улуғ номни баланд тутаётганмикин?» Мана шу саволлар уни Зайдуллони тезроқ қидириб топишга даъват этарди. Эҳ-ҳе, дарров топиб бўлармиди. Дуч келган бир офицердан Н-чи ҳарбий қурувчилар отрядининг шахсий состави қаерга жойлашганини суриштирди.

— Яқин қолибсиз, отахон, — деди ҳушмуомалалик билан офицер. — Ҳу анави йўлдан ўтишингиз билан ўнгга бурилясиз. Иккинчи анҳорнинг нариёғида ўғлингиз хизмат қилаётган қисм жойлашган.

Бобо миннатдорчилик билдириб, йўлида давом этди. Юрган сари ҳайрати ошаберди. Қурилаётган шаҳарнинг ёнида яна бир шаҳар бор-а. Бу — чодир шаҳарчаси. Унинг охири кўринмайди. Бу ерда мамлакатимизнинг ҳамма ерларидан келган ҳарбий қурувчилар истиқомат қилишаркан.

Командир Эшонбобони мулойимлик билан кутиб олди. Уни стулга ўтказиб, меҳмон қилди. Чой устида солдат отаси билан командир ўртасида самимий суҳбат бошланди. Меҳнат ветерани ўғли тўғрисида ҳамма нарсани билиб олишга ошиқарди. Лекин бу тўғрида гапни кейинроққа қолдиришга аҳд қилди. Ҳарбий қурувчиларнинг ишларини суриштирди.

Бобонинг ўғли хизмат қилаётган сантехниклар коллективи мақтовга лойиқ иш қиляпти. Отряднинг ҳамма аъзолари Улуғ Октябрнинг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақага қўшилган. Бир вақтлари мана шу ҳокимиятни ўрнатиш учун Эшонбобо қўлига қурол олиб, курашган эди. Мана энди унинг фарзандлари ва неваралари Эшонбоболар бунёд қилган ҳокимиятнинг 50 йиллигини муносиб совғалар билан кутиб оляптилар. Буни ҳис қилишнинг ўзи кишига қандай ором бағишлайди.

Сантехниклар отряди зиммага топширилган объектлар қурилишини муддатидан илгари бажаришга сўз берган. Улар ўз сўзларининг устидан чиқиш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар. Ҳозироқ неча ўн минг метр водопровод қувурлари ётқизишди, неча километрлаб иссиқлик трассаси ўрнатишди, қанчадан-қанча канализация йўлларини монтаж қилишди.

Коммунист Сиротенко хизмат қилаётган рота жангчилари Сергилидаги темир-бетон конструкциялари заводи ишчилари билан қўлни-қўлга бериб меҳнат қиляптилар. Ҳарбий қурувчилардан младший сержант Владимир Ковтуненко ва Раҳимбек Мусалин ўртоқлар раҳбарлик қилаётган бригадалар ер ости коммуникациялари учун турли деталлар тайёрлаб беришади. Улар смена нормасини икки ҳиссадан ҳам ошириб адо этяптилар. Командир бобога ана шулар ҳақида ҳамда ўзбек йигити Қурбон Норқулов, Мамад Меликов, грузин Анзор Касашвили, украин Анатолий Павленколарнинг шижоати тўғрисида завқланиб сўзлади. Мана шу азаматларнинг ғайрати туфайли рота бўйича меҳнат унумдорлиги 120 процентдан сира кам бўлмаяпти.

Эшонбобо офицер Николай Сенчило хизмат қилаётган бўлинма жангчиларининг иши билан ҳам танишди. Командир ҳарбий бинокор младший сержант Индико Векуа бошқараётган комсомол-ёшлар бригадасининг ишидан жуда мамнун эканлигини айтди. Чунки, бу аҳил коллективга уюшган ўн икки азамат бир ой ичида 6.700 метр водопровод қувури ётқизиб, планни икки ярим ҳисса адо этди.

Командир отрядда 30 миллат фарзанди меҳнат қилаётганини айтганида Эшонбобо шодликдан кўзларини намлаб олди.

Хаёл Эшонбобони яна ўғлига етаклади: «Зайдулло яхши коллективда хизмат қиляпти. Унга отряднинг яхши анъаналарини юксак тутиш, солдат шарафини оқлаш ҳақида насиҳат қиламан».

Командир азиз меҳмонга ҳарбий бинокорларнинг Ўзбекистон пойтахти меҳнаткашлари билан ҳамкорликда ишлаётганликларини муфассал ҳикоя қилиб берди.

...Коммуникация қудуқлари учун бетон ҳалқа ҳамда тўғри бурчакли секциялар зарур бўлиб қолди. Ҳарбий қурувчилар бу масалада ёрдам сўраб Сергилидаги темир-бетон конструкциялари заводига мурожаат қилишди. Лекин, аксига олгандек, завод мижозлар заказн билан ниҳоятда банд, плани ҳам ошиб-тошиб ётарди. Планнинг уддасидан чиқишнинг ўзи амри маҳол эди. Шу боисдан унинг қўшниларига ёрдам бериши муаммо эди. Йўқ, корхона ишчилари ҳарбий бинокорлар илтимосини рад қилишмади. Отрядга завод территориясидан алоҳида участка, зарур жиҳозлар ажратиб беришди. Шундай қилиш ҳам лозим эди-да. Чунки ҳар икки коллективнинг вазифаси бошқа-бошқа бўлса ҳам, мақсадлари битта — зилзила оқибатларини қисқа вақт ичида тугатишдан иборат. Шунинг учун ҳам завод инженерлари ўзлари бош бўлиб, агрегатларни монтаж қилиш, янги цехни фойдаланишга топширишда бош-қош бўлдилар.

Корхона ишчилари ҳам кўп ўтмай ҳарбий бинокорларнинг ёрдамига муҳтож бўлиб қолишди. Темир-бетон шпали ҳамда столбалари тайёрлашда завод «оқсаб» қолди. Чунки ишчи кучи етишмасди. Ҳарбий қурувчилар-коммунистлардан Султонов, Сиротенко, Коровин, Петрушевский, Славошевич ва уларнинг касбдошлари бундан хабар топиб бўлинма командирига мурожаат қилдилар.

Зудлик билан чапдаст йигитлардан бир нечтаси завод ихтиёрига юборилди. Орадан кўп ўтмай завод ҳарбий қурувчилар ёрдамида қийинчиликни бартараф эта олди. Ҳозир мижозлар заказини корхона бир меъёрда бажаряпти.

Ҳар икки коллектив бир-бирига қийин дамларда кўмаклашиб, бир-бирининг ҳожатини чиқаряпти. Топшириқларнинг муваффақиятли ҳал этилишини таъминлаяпти.

— Ишларингиздан жуда хурсандман, — деди ҳаяжонланиб Эшонбобо Ражабов. — Бу ҳақда ҳамқишлоқларимга албатта ҳикоя қилиб бераман. Улар ҳарбий қурувчиларнинг граждан аҳолиси билан мустаҳкам дўстлигини эшитиб, роса қувонишса керак. Колхозимизда ҳам турли миллат кишилари бир оила фарзандларидек тотув яшаб, моддий бойлик яратишяпти. Ҳа, биргина бизнинг хўжалигимиз эмас, бутун улуғ Ватанимиз халқлари бир оила.

Эшонбобо бир зум ўйланиб, соқолини тутамлаганича, гапни бошқа ёққа буриб юборди:

— Хўш, ўғилгинам қалай ишлаяпти?

Бобо фарзанди ҳақида яхши сўзларни эшитгиси келарди. Чиндан ҳам шундай бўлиб чиқди. Оддий аскар Зайдулло Эшонов бинойидек бинокор бўлиб етишиб чиқишини командир ишонч билан гапирди. Тиришқоқ йигит. Муҳими — жуда интизомли. Нормани доим ошириб бажаришга интилади. Лекин ҳали кўп ўқиши, ўрганиши керак, деди командир сўзини якунлаб.

Бобонинг чеҳраси ёришиб, кўзлари қувончдан порлаб кетди. «Зайдулломга албатта тайинлайман, тағин ҳам кўпроқ тиришиб бинокорлик ҳунарининг миридан-сиригача билиб олсин. Биргина у эмас, бошқа ёшлар ҳам шундай қилиши керак. Шу гапларни уларнинг қулоғига бир қуйиб қўйсаммикин».

Кечқурун бобо нури-дийдаси ва унинг ҳамюртлари Абдували Нуралиев, Бадриддин Ғиёсиддинов ва бошқа йигитлар билан узоқ суҳбатлашди. Ҳарбий қурувчи деган номни, солдат шарафини юксак тутиш ҳақида панд-насиҳат қилди.

— Бор маҳоратингни ишга сол, ўғлим, — деди у Зайдуллога мурожаат қилиб. Сўнгра тўпланганларнинг ҳаммасига қарата нидо қилди: — Ахир, ҳарбий Устав, қасамёдингиз шуни талаб қилмайдими?!

Ёш солдатлар сидқидилдан хизмат қилажакларини изҳор этишди. Эртасига бобо юртига йўлга чиқишдан олдин ўғли хизмат қилаётган рота саф тортиб турган жойга келди. Командирнинг илтимосига биноан солдатларга мурожаат қилди.

— Оталарингиз, акаларингиз Ильич ишини, революция ишини қўлига қурол олиб ҳимоя қилган эди. Бу йўлда улар жонларини аяшмади. Сизлар ҳам уларнинг содиқ ўринбосарлари бўлишга интилинг. Ҳалол меҳнатингиз билан онангиз берган оқ сутни, Ватанингиз хизматини оқланг. Шундагина биз, кекса авлод сизларга баракалла деймиз...

— Ваъда қиламиз! — деган нидо турли тилларда янграб кетди.

Бобо мийиғида кулиб, ёш солдатларга миннатдорчилик билдирди. Ўғли билан паҳлавонлардек қучоқлашиб хайрлашди. Командир машинасида аэропортгача олиб чиқиб қўйишини айтган эди, Эшонбобо кўнмади.

— Ҳеч қиси йўқ. Пиёда кезмоқчиман. Сизлар бунёд этаётган шаҳарни тағин бир кўрайчи.

Шундай деди-ю, гражданлар урушининг ветерани командир билан қуюқ хайрлашиб, шаҳарни кезгани чиқди. Ҳа, йўлдош шаҳарнинг янги кўчалари бўйлаб Тожикистоннинг кекса колхозчиси кезиб чиқди. Дўстлик шаҳрини, мамлакатимиз улуғ халқларининг буюк ҳамкорлиги шарафига ўрнатаётган салобатли монумент — улкан шаҳарни ўз кўзи билан кўрди у.

А. НАБИХЎЖАЕВ,
И. ВОРФОЛОМЕЕВ.

Юқоридаги суратда Ленинград ҳарбий округининг азамат бинокорларидан Муҳаммад Тукужаев ва Айдар Қосимов ўртоқларни кўриб турибсиз. Пастдаги суратда: Дўстлик шаҳрида қад кўтарган дастлабки уйлар.

И. Глауберзон фотолари.

БИР МАҲАЛЛА КИШИЛАРИ

ТАРБИЯ, АХЛОҚ ВА ОДОБГА ДОИР

Чилонзор районидаги Олмазор маҳалла комитети теварагига билимли, одобли, тажрибали коммунист ва пенсионерлар жипслашган. Комитет раиси коммунист ўртоқ А. Нурмуҳамедов ёшлар тарбияси, хотин-қизлар ҳаёти, ободончилик каби масалаларга жиддий эътибор бермоқда.

Маҳалладаги клуб ва чойхона ҳар куни ишдан қайтган кишилар, ёшлар ва пенсионерлар билан гавжум бўлади. Бу ерда турли темаларда суҳбатлар, лекциялар ўтказиб туриш, бадиий ҳаваскорлар концертини томоша қилиш, ёшлар тарбияси ишларига жиддий эътибор беридяпти. Ёшлар иш ва ўқишдан бўш вақтларида шахмат-шашка ўйнайдилар, турли китоблар юзасидан мунозаралар ўтказадилар. Маҳалла қошидаги жамоатчилик асосида ишловчи кутубхонадан 100 дан ортиқ ёш китобхон фойдаланмоқда.

Маҳалла ўртоқлик суди составига обрўли ва ишчан кишилар сайланган. Ўртоқлик судининг бир мажлисида ичкиликка берилиб кетган ошхона ишчиси М. Миртолиповнинг ножўя ҳатти-ҳаракати муҳокама этилди. Жамоатчилик унинг қилмишини қаттиқ қоралади, унинг иш жойидан ҳам вакил чақирилди. Судда у ўзининг ножўя қилмишларига иқрор бўлди ва «Мени кечиринглар, бундан буён ҳалол меҳнат қилиб ўзимни оқлайман» деб тавба-тазарру қилди, кўпчиликдан узр сўради. Жамоатчиликнинг қаттиқ танқидидан тўғри хулоса чиқариб олган Тўлқин ҳозирда ўз ахлоқини тузатиб, яхшилар қаторида яшаб меҳнат қилмоқда.

Коммунист Дадавой Акбаров бошчилик қилаётган маҳалла ўртоқлик суди оилада ва турмушда учрайдиган ахлоқсизлик ҳолларига чек қўйишда, аёлларга нисбатан ҳурматсизлик, болаларни ўз ҳолига ташлаб қўйиш, ота-она олдида фарзандлик бурчини оқламаслик ва шунга ўхшаган фактларни оқилона муҳокама қилиб, кишиларга ёрдам бермоқда.

Шу маҳаллада истиқомат қилувчи мебель фабрикаси ишчиси Р. Расулев Дилбар исмли қиз билан оила қурди. Арзимаган нарсадан жанжал чиқди. Бири мол-ҳолларни олиб кетадиган, иккинчиси ўз ёстиқдошидан умид узадиган бўлди. Ҳурматли қариялар, онахонлар мазмунли гаплар гапиришиб, ўринли насиҳатлар қилишди, йигит ўз хатоси учун тавба қилди. Дилбарнинг ҳам айрим камчиликларини кўрсатишди. Ёш оила қайта тикланди. Дилбар ҳозир ишлаб, ўқияпти. Улар тинч-тотув яшашмоқда.

Маҳаллада бирор сабаб билан ўқиш ёки ишдан қолиб кетган ўсмирни тополмайсиз. Маҳаллада болалар ва ўсмирлар учун фото, музика ва ёш туристлар тўгараклари ташкил қилинган. Болалар бу тўгаракларда зўр қизиқиш билан шуғулланмоқдалар.

Бу маҳалла меҳнаткашлари фақат ишлаб чиқаришдагина эмас, балки оилада ҳам, турмушда ҳам, кишиларнинг ўзаро муносабатларида ҳам коммунистик жамият кишисига хос ишларни қилмоқдалар. Маҳалла комитети янги кишини тарбиялаш каби муҳим ишга бутун жамоатчиликни жалб қилган. Шу туфайли маҳалла аҳолиси турмушига янги, коммунистик маданият, янги урф-одатлар мустаҳкам кириб бормоқда.

Атрофга назар ташлар эканмиз, бурч юзасидан эмас, балки қалб амри билан ажойиб ишлар амалга оширилаётганини кўрамиз. Бу янги совет кишисининг талаб ва эҳтиёжлари билан бўлаётир.

Э. САЛИМОВА,
Фалсафа ва ҳуқуқ институтининг илмий ходими.

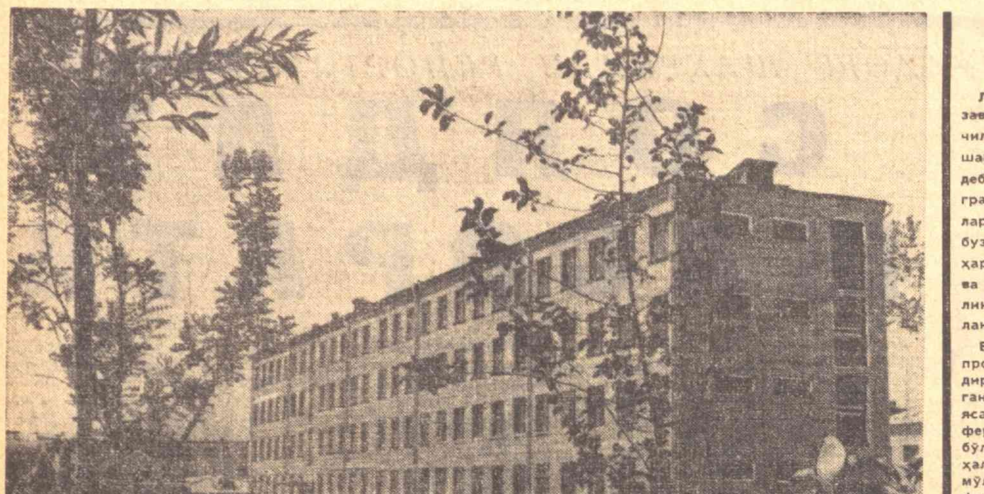

Суратда: Пойтахтнинг Чилонзор массиви 11-кварталида қурилган янги мактаб биноси. 1 сентябрь куни бу мактаб ўз бағрига 964 ўқувчини олади. И. ГЛАУБЕРЗОН фотоси.

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

САНАТОРИЙ—ЦЕХ

Ленинграддаги Ильич номли завод цехларидан бирининг ишчилари шифобахш микроиқлим шароитида меҳнат қилмоқдамиз деб бежиз айтмайдилар. Ленинград об-ҳавосининг инжиқликлари заводнинг барқарорлигини бузишга ожиз: бу ерда йилнинг ҳар қандай мавсумида, кундузи ва кечаси бир хил ҳарорат, намлик, соф «санаторий» ҳавоси сақланади.

Бу барқарорлик — технология процессининг ўзига хос омилидир: цехда ғоят аниқ ишлайдиган шлифовка қилувчи станоклар ясаш поёнига етказилади. Атмосфера режимининг доимо бир хил бўлиши — шарикоподшипниклар ҳалқаларига сайқал бериш учун мўлжалланган станокларни муваффақиятли равишда созлаш шартларидан биридир. Ҳозир санаторий-цехда икки янги станок яратилмоқда. Бу станоклар буюмларни шу қадар нафис қилиб тайёрлайдики, подшипниклар шовқинсиз ишлаши мумкин.

Цехда алоҳида микроиқлимни ҳаво алмаштириб турувчи махсус установкалар яратмоқда. Бу установкалар вақт синовига муваффақиятли бардош берди: установкалар икки йилдан буён бекамикўст ишлаб турибди.

В. ПЕТРУНЯ,
ТАСС мухбири.

ЧАҚАДАН МИЛЛИОНГАЧА

Шимолий Қозоғистон областининг Смирново посёлкасида истиқомат қилувчи Докучаевлар оиласи қиммати бир чақадан то бир миллион сўмгача бўлган пулларнинг бой коллекциясига эга. Ҳозирги вақтда 70 ёшга кирган пенсионер Егор Тимофеевич Докучаев ярим аср муқаддам коллекцияни ярата бошлаган эди. Нумизматикага бундай қизиқиш унинг ўғли ва неварасига ўтди.

Докучаевлар оиласининг пул намуналарини тўплаши 1726 йилги беш тийинлик чақадан бошланди. Коллекцияда 1812 йилги ўн беш тийинлик танга, 1848 йилги эллик тийинлик танга, 1905 йилги чақалар, Керенский пуллари, Врангель уч сўмликлари, Колчак миллионлари, Совет ҳокимиятининг дастлабки пуллари бор.

(ТАСС мухбири).

МАРИЯ ИВАНОВНА ПОПОВА

Меҳнаткашлар депутатлари Жиззах шаҳар Совети ижрокомининг раиси, Ўзбекистон Компартияси ревизия комиссиясининг аъзоси Мария Ивановна Попова оғир касалликдан кейин 1966 йил 8 августда вафот этди.

Мария Ивановна Қозоғистон ССР Акмолинск областидаги Михайловка қишлоғида камбағал деҳқон оиласида туғилди. 19 ёшидан бошланғич мактабларда ўқитувчи бўлиб ишлай бошлади ва айни бир вақтда педагогика институтида ўқишни давом эттирди. У ўз умрининг 13 йилини мактабда болаларни ўқитиш ва тарбиялашдан иборат олижаноб ишга бағишлади. 1960 йилда Мария Ивановна Жиззах район ижрокоми раисининг ўринбосари вазифасига кўтарилди, сўнгра бир йил Жиззах саноат ишлаб чиқариш партқоми секретарининг ўринбосари, 1965 йил январидан буён эса Жиззах шаҳар ижроия комитетининг раиси бўлиб ишлади.

Ўқимишли педагог, яхши ташкилотчи, тажрибали раҳбар, меҳрибон она бўлмиш Мария Ивановна ўзининг бутун билимини, ғайратини, интилишларини гражданлик бурчини бажаришга — Ватани ва халқига астойдил хизмат қилишга қаратди.

Ажойиб коммунист, камтар ўртоқ, жўшқин меҳнаткаш Мария Ивановна Popованинг порлоқ хотираси уни билган ва у билан бирга ишлаган кишиларнинг қалбида доим сақланиб қолади.

БИР ГРУППА ЎРТОҚЛАРИ.

РАДИО
БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

7.55 — Озодлик — саломатлик гарови. 8.25 — Ўзбек халқ куйлари. 9.30 — Фортепьяно пьесалари. 9.50 — Метиндай мустаҳкам (тож.). 10.30 — Камер асарлар. 11.10 — Коммунистлар ҳосил тўплаш учун курашда (рус.). 11.25 — «Темур Малик» симфоник поэмаси. 12.15 — Спорт эшиттириши. 13.30 — Куйлар. 16.15 — Қўшиқлардан операга. 18.10 — Болгария Халқ Республикаси маданиятининг Ўзбекистондаги декадаси олдидан. Васил Загорскийнинг «Она» номли ҳикояси. 18.30 —Қўшиқлар. 19.20 — Қорақалпоқ куйлари. 20.00 — Машиналар чўл томон бормоқда (рус.). 20.10 — Фортепьяно ва оркестр учун концерт. 20.45 — «Ислом дини ва унинг хотин-қизларга салбий таъсири» (суҳбат). 21.20 — Концерт (қишлоқ хўжалик ходимлари учун). 22.00 — Дунё воқеалари. 22.10 — Концерт. 22.40 — Ильич ҳақида ҳикоялар (рус.). 23.20 — Концерт (янги Тошкентни қураётганлар учун).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ
БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — Телевизион янгиликлар. 18.20 — Биз ва дельфинлар (ҳужжатли фильм). 18.30 — Вальтер рапорти (телефильм). 19.10—Қўнғироқ жиринглади, эшикни очинг (бадиий фильм).

20.30 — Эртаги кун программаси.

Ўзбек тилида: 20.35 — Телевизион янгиликлар. 20.50 — Концерт (халқ галантлари ижросида). 21.30 — Чирчиқнинг янги корхоналари (КПСС XXIII съезди қарорлари амалда). 21.50 — Олов қалбли кишилар («Ёшлик» студияси).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 19.20 — Концерт (болалар учун). 19.45 — Тошкент янгиликлари. 19.55 — Рига бўйлаб саёҳат (телефильм). 20.20 — Анатолий Колесов (СССР спорт мастерлари).

Рус тилида: 20.35 — Баҳор овозлари (ҳужжатли фильм). 20.55 — Тошкент янгиликлари. 21.05— Иш вақтини қадрланг (илмий-оммабоп фильм). 21.35 — Кутгил мени (бадиий фильм).

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 10/VIII да Ёшликда берган кўнгил.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
9, 10, 11 августда
ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ ВА ЭСТРАДА АРТИСТЛАРИНИНГ КОНЦЕРТЛАРИ

Концертда: Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар Қундуз Миркаримова, Тошемир Шарипов, солистлардан Олмахон Ҳайитова, Гулчеҳра Исмоилова, Ҳадича Алимардонова, Тўхта Рисметова, Низом Садриев, Рустам Мадраҳимов Жуманиёз Бобожонов ва Ўзбек халқ чолғу ансамбли қатнашадилар.

Концерт кеч соат 8 да бошланади. Билетлар Концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан, район кассаларида соат 12 дан сотилади.

Халқаро ОБЗОР
ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

ЖАҲОН БИР ҲАФТА ИЧИДА

МОНОПОЛИЯЛАРНИ ДЕБ

Англия парламенти мажлис қиладиган Вестминстер саройи йилнинг шу фаслига келганда одатда ҳувуллаб қолади — жуда оз депутатларгина ёзги таътил арафасидаги мажлисларга тўпланишади. Лекин ҳозир саройнинг кўҳна гумбазлари остида шиддатли мунозаралар бормоқда. Янги иқтисодий тадбирлар ошиғич суратда муҳокама қилинмоқда. Англиянинг лейбористлар ҳукумати ана шу тадбирлар ёрдами билан галдаги молия кризисини бартараф этишга, инглиз фунт стерлингини қутқариб қолишга уринмоқда.

Маълумки, бу тадбирлар жуда кўп чораларни ёки молия мутахассисларининг ибораси билан айтганда, «дефляция характеридаги», яъни кредитни ва ички истеъмолни чеклаб қўйишга қаратилган чораларни ўз ичига олади. Лекин инглиз ишчиларининг иш ҳақини ҳозирги ҳолича қолдириш ҳақидаги қарор программанинг «ўзаги»ни ташкил этади. Вильсон ҳукумати 29 июлда «оқ китоб» эълон қилди. Бу китобда нархларни ва даромадларни ҳозирги ҳолича қолдириш ҳақидаги қонун лойиҳаси бор. Бу қонун лойиҳасининг кескин равишда ишчиларга қарши қаратилганлигидан ҳатто кўпни кўрган сиёсий шарҳчилар ҳам лол бўлиб қолишди. Лойиҳа шу йил охиригача иш ҳақини ҳар қандай тарзда оширишни тақиқлаб қўйишни назарда тутади. Шу жумладан, бу ҳақда илгари ваъда қилинган категориядаги ишчиларнинг иш ҳақи ҳам оширилмайди. Бундай ишчилар сони эса 6 миллион кишидан иборатдир. Шунинг нетидан ярим йил мобайнида қаттиқ чеклаш чоралари амалга оширилади. Бунинг оқибатида иш ҳақини ошириш деярли мумкин бўлмай қолади. Бу қоидаларни бузган кишига 500 фунт стерлинг жарима солинади ёки у қамоқ жазосига тортилади. «Англиянинг ҳозирги тарихи мобайнида ҳали ҳеч қачон, ҳатто уруш вақтида ҳам иш ҳақи устидан қонун чиқариш йўли билан бундай контроль ўрнатилмаган эди», деб ёзди буржуа газетаси «Гардиан».

Хўш, ўзини меҳнаткашларнинг манфаатларини ҳимоя қилувчи қилиб кўрсатаётган Англия лейбористлар ҳукумати нима учун ишчиларга қарши қаратилган шундай тадбирларни ўтказишга журъат этди. Монополистик капитал манфаатларини ҳимоя қилувчи консерваторлар партиясининг ҳукумати ҳам бир вақтлар бундай қилишга ботина олмаган эди-ку? Бунинг жавоби равшан — Гарольд Вильсон бошлиқ лейбористлар ҳукумати инглиз ва ажнабий — биринчи галда америкалик банк эгаларининг амри-фармонига бўйсунди. Ана шу банк эгалари Англияни сурункасига давом этаётган иқтисодий қийинчиликлардан қутқазиш чорасини топиш учун инглиз меҳнаткашларининг ҳуқуқларига чанг солишни талаб қилдилар.

Англиянинг кўпдан бери сурункасига давом этаётган иқтисодий ва молиявий кризисда қолганлиги ҳаммага маълум. Бунинг сабаби шуки, Англиянинг монополистик капитали мустамлакачилик империясини қўлдан бой бериб қўйганлигига қарамай, жаҳоннинг турли районларида ўз позицияларини сақлаб қолишга уринмоқда, ваҳолонки бунга Англиянинг на куч ва на қурби етмаслиги очиқдан-очиқ кўриниб турибди. Инглиз банк эгалари жаҳон савдосини маблағ билан таъминлашда ўз позицияларини сақлаб қолмоқ учун жаҳон миқёсидаги иккинчи валюта сифатида фунт стерлинг ролини бўшаштирмасликка тиришмоқдалар. Лекин зўр бериб қилинаётган бу ҳаракатлар мунтазам равишда валюта-молия кризисларига олиб келмоқда. Ғоят катта ҳарбий харажатлар ҳам мамлакат елкасига зилдек юк бўлиб тушмоқда. Мана шу харажатлар бу йил 2 миллиард фунт стерлингни ташкил этди. Англия Ўрта ва Узоқ Шарқдаги, шунингдек Ғарбий Германия территориясидаги инглиз қўшинларини сақлаб туришнинг ўзига йилига қарийб 600 миллион фунт, шу жумладан, чет эл валютасида 270 миллион фунт пул сарфланмоқда. Бунга АҚШдан ҳарбий самолётлар ҳамда «мустақил ядро потенциали»ни сақлаб туриш учун «Поларис» ракеталар билан қуролланган атом сув ости кемаларининг қисмларини сотиб олишга қилинаётган валюта харажатларини ҳам қўшмоқ керак. Мана шуларнинг ҳаммаси Англиянинг устига шундай оғир юк бўлиб тушмоқдаки, бунинг оқибатида мамлакатда саноат ишлаб чиқаришининг ўсиши ҳаддан ташқари секин суръатлар билан бормоқда. (1965 йилда ўсиш атиги 2 процент бўлди), ташқи савдо ва тўлов баланслари сурункасига дефицит бўлиб қолмоқда. (1965 йилда тўлов балансининг дефицити 354 миллион фунтни ташкил этди), бу эса ўз навбатида мамлакатни иқтисодий ва молиявий жиҳатдан янада ёмон аҳволга солиб қўймоқда. Вильсоннинг лейбористлар ҳукумати фунт стерлингни қутқариб қолиш учун Америка контролидаги халқаро валюта фондига ёрдам сўраб бир неча марта мурожаат қилишга мажбур бўлди. Бу гал ҳам Англия АҚШ остонасига бош эгиб борди. Вильсон президент Жонсон билан музокаралар ўтказиш учун Вашингтонга йўл олди. Лондондан қайтиб келганидан кейин у, Жонсон Англия ҳукуматининг иқтисодий тадбирларини батамом қўллаб-қувватлаганлигини айтди. Нуфузли инглиз газетаси «Обсервер» Вильсон ҳукуматини президент Жонсон Англия ҳукуматининг иқтисодий тадбирамалга оширди ва, аввало, иш ҳақини оширмасликка қарор қилди ҳамда бу ишни Вильсоннинг АҚШга боришига жўрттага мослаштириб туриб амалга оширди, деб айблади.

АҚШ беқарор инглиз фунтини қўллаб-қувватлаш билан ўзининг империалистик манфаатларини кўзлаб иш тутмоқда, албатта. Англия ҳукумати мана шу иқтисодий мадад учун АҚШнинг аввало Вьетнамдаги агрессив сиёсатини батамом қўллаб-қувватлашга мажбур бўлмоқда.

Англия ҳукуматининг ишчиларга қарши қаратилган тадбирлари Англияда чинакам туғён кўтарилишига сабаб бўлди. Бу тадбирлар лейбористлар партиясининг ўзидаги ихтилофларни кескин кучайтириб юборди. Сўл лейбористлардан 38 киши баёнот эълон қилиб, кризисдан қутулишнинг бошқа бир йўлини, яъни Ғарбий Германиядан ва Суэцдан Шарқдаги районлардан инглиз қўшинларини олиб чиқиш ва ядро қуролидан воз кечиш натижасида ҳарбий харажатларни кескин қисқартиришни, фунт стерлинг позициясини қайта кўриб чиқишни, импорт устидан танлама контроль жорий этишни таклиф қилдилар. Лейбористлар партиясининг октябрь ойида бўладиган йиллик конференциясида шу масалалар юзасидан кескин кураш авж олиб кетса керак, деб кутмоқдалар.

Англия касаба союзлари иш ҳақининг ҳозирги ҳолича қолдирилишига ва бошқа шу каби чораларга қатъиян қарши чиқмоқдалар. Тўғри, Британия тред-юнионлари конгрессининг ўнг раҳбарлари бир оз иккиланиб турганидан кейин, ҳукуматнинг сиёсатини қўллаб-қувватлашга қарор қилиб қўя қолди, аммо Британия тред-юнионлари конгрессининг сентябрда бўладиган съездида шиддатли мунозаралар бўлиши кутилмоқда, бунинг устига ҳукуматнинг иқтисодий тадбирлари натижасида мамлакатдаги ишсизлар сони ҳеч бўлмаганда 500 минг кишига етиб қолади. Эҳтимол, Вильсоннинг лейбористлар ҳукумати инглиз ва ажнабий монополиялардан ўзига мадад топар, лекин бунинг эвазига у, миллион-миллион инглиз меҳнаткашларининг ишончидан маҳрум бўлади.

ЗАМОНАМИЗНИНГ ЭНГ КАТТА ҲАРБИЙ ЖИНОЯТЛАРИ

Америка империалистлари ва уларнинг малайлари томонидан Жанубий Вьетнамда қилинган ҳарбий жиноятларни фош этувчи комитет тайёрлаган ҳужжат яқинда яна шундай сарлавҳа билан эълон қилинди. Мана, ўша ҳужжатдан олинган айрим, мудҳиш фактлар.

Америка солдатлари ўз қўғирчоқлари ёрдами билан 11 йил мобайнида Жанубий Вьетнамда турли кўламда 160 минг «тозалаш» операцияси ўтказиб, 170 минг кишини ўлдирганлар ва 800 минг кишини жароҳатлантирганлар, шулар орасида болалар ҳам, аёллар ҳам, кексалар ҳам бор, албатта. 400 мингдан кўпроқ киши турмаларга ташланган, 5 миллион деҳқон эса «стратегик қишлоқлар» деб юритилувчи ниқобли қамоқ лагерларига ҳайдаб киритилган. Жанубий Вьетнам халқига қарши энг даҳшатли ва энг ваҳшиёна қуроллар, шу жумладан халқаро ҳуқуқ жаҳон миқёсида қоралаган ва тақиқлаб қўйган қуроллар, чунончи напалм, фосфор бомбалари ва химия қуролининг ҳар хил турлари ишлатилмоқда. Сўнгги беш йил ичида тинч аҳоли устига осмондан неча юз марта ҳужумлар қилиниб, шу ҳужумлар вақтида газлар ишлатилди. 57 мингдан ортиқ киши газ билан заҳарлантирилди. Мана ўша мудҳиш химиявий урушнинг кичик бир тафсилоти. Майор Л. Уотер бошлиқ Америка пиёда аскарлари батальони Виньчуань қишлоғида аёллар билан болалар яшириниб олган ўрага 48 шиша заҳарли модда қуйган... 35 киши тил тортмай ўлган. Қишлоқлар бутунлай куйдирилмоқда, химиявий дорилар билан ўрмонзорлар ва экинзорлар нобуд қилинмоқда, шолипоялар напалм бомбалари билан ёндирилмоқда, фосфор солинган бомбалар ишлатилмоқда...

«Немис фашистларидан ўрнак олиб, — дейилади ана шу ҳужжатда, — Америка қисмлари ҳамма ёкни ёндириб кулини кўкка совуриш методини қўлланмоқдалар, бу метод ҳамма нарсага ўт қўйиш, ҳамма нарсани ер билан яксон қилиш, операциялар вақтида дуч келган одамни ўлдиришдан иборатдир». Америка ва қўғирчоқ ҳукумат авиацияси миллий озодлик фронтти контролидаги районларда мактабларни бомбардимон қилди, кўпгина иморатларни йўқ қилиб, жуда кўп ўқувчилар билан ўқитувчиларнинг ўлишига сабаб бўлди.

1965 йил 8 июлда Линьфунг бошланғич мактаби (Бенче вилояти) энг ваҳшиёна суратда бомбардимон қилиниб, Манкуанг мактабининг 43 та норасида ўқувчиси ўлдирилди. 1965 йил 28 декабрда Биньсюан, Михоа, Донгтхинь қишлоқларини тозалаш вақтида интервентлар 42 кишини ушлаб олдилар, уларни бир жойга тўплаб, пулемёт билан отиб ташладилар. Интервентлар, масалан, бир онанинг қўлидан гўдак боласини тортиб олиб, бахтсиз аёлнинг кўзи олдида гўдакнинг оёғидан ушлаганларича унинг бутини йириб ташладилар, сўнгра онанинг ўзи ҳам ўлдирилди.

Америка империалистлари ўз жиноятларини қанча авжига чиқарганлари сайин Жанубий Вьетнам халқининг шунчалик кескин ва қаттиқ зарбасига дуч келмоқдалар, бутун дунё халқлари уларни шунча зўр нафрат билан лаънатламоқдалар ва қораламоқдалар.

«Агрессорлар Вьетнам тупроғида нечоғли кўп жиноят қилсалар, — дейилади СССР Олий Советининг Баёнотида, — улардан шу қадар шафқатсизлик билан қасос олинади. Тарих сабоқлари агрессорлар жазога тортилмай бемалол ҳаракат қиладиган вақтлар қайтиб келмайдиган бўлиб бутунлай ўтиб кетган, деб таълим беради!

АҚШ... КАМ ТАРАҚҚИЙ ЭТГАН МАМЛАКАТ ЭМИШ

АҚШни рекордлар мамлакати дейишади. Ҳа, ҳозирча у, ҳар қандай бошқа мамлакатга нисбатан кўпроқ автомобиль ва пўлат, кока-кола ва сақич резинка ишлаб чиқармоқда, капитализмнинг бутун тарихи мобайнида энг йирик фирманинг бир йиллик даромади биринчи марта айни шу жойда икки миллиард доллардан ошиб кетди.

Лекин айни бир маҳалда... айни бир маҳалда америкалик 22 миллион бола лозим даражадаги медицина хизматидан маҳрумдир. Шуларнинг ярмисидан кўпи тиш докторини сира кўрган эмас. Минглаб болалар мактаб ёшига етмасдан туриб кўздан қолмоқда, чунки кўзидаги арзимаган нуқсонлари ўз вақтида тузатилмайди. 2,5 миллиондан кўпроқ америкалик бола ўтган йили эмланмаганлиги учунгина дардга чалинди.

Бу фактларни қаердан олдик? АҚШ президенти Жонсоннинг ўзи бир неча кун муқаддам айтган гаплардан. Америка ҳукумати ўз мамлакатининг болаларига ахири шафқат қилиб, уларга медицина хизматини кўрсатишни яхшилашга 14,7 миллион доллар, яъни ҳар бир бола учун йилига 67 цент (61 тийин) ажратди. 14 миллион доллар деган Совет давлати болалар боғчаларининг ўзигагина сарфлаётган пулдан роппа-роса 100 баравар камдир. Ёки бошқа нарса билан таққослаганда АҚШ ҳар 2 соату 18 минутда бевосита ҳарбий харажатларнинг ўзига 14,7 миллион доллар сарфламоқда.

Бас шундай экан, бу йил Голландияда ўтказилган халқаро медицина конгрессида болалар ўлишини камайтириш тўғрисидаги масала муҳокама қилинаётган вақтда АҚШ... кам тараққий этган мамлакат дейилдики, бунга сира ажабланмаса бўлади.

Е. ЕГОРОВ.
И. АРТЕМОВ.
(ТАСС).

ЖАБОЙ БАЛИМАНОВ

Томди районидаги «Оқтов» колхозининг бош чўпони, 1947 йилдан КПСС аъзоси, республиканинг таниқли қоракўлчиси, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Жабой Балиманов оғир ва узоқ давом этган касалликдан кейин шу йил 6 августда етмиш уч ёшида вафот этди.

Ж. Балиманов Қозоғистон ССР Октюба областининг Оқтепа овулида 1893 йилда камбағал чўпон оиласида туғилди. У ўсмирлик чоғида Бухоро областининг Томдибулоқ қишлоғига кўчиб бориб, аввал чўпон ёрдамчиси, сўнгра чўпон ва бош чўпон бўлиб ишлади. У ўзининг фидокорона меҳнати туфайли саҳро яйловларида ҳам қоракўлчиликни ривожлантиришга катта ҳисса қўшди.

Ж. Балиманов жуда кўп шогирдлар етиштириб, уларга ўз тажрибасини ўргатди. Ж. Балиманов ватан бахт-саодати йўлида ҳалол меҳнат қилиб фақат Томди районида эмас, шу билан бирга область ва республика меҳнаткашлари орасида ҳам катта иззат-ҳурмат қозонди. У Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Бухоро область Советига депутат қилиб сайланди. Ж. Балиманов қоракўлчиликни ривожлантиришда эришган жуда катта ва алоҳида хизматлари учун икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонини олишга сазовор бўлди ва Ленин ордени, «Ҳурмат Белгиси» ордени ва бир қанча медаллар билан мукофотланди.

Ўзининг бутун ҳаётини қоракўлчиликни юксалтириш ишига бағишлаган ажойиб меҳнаткаш Ж. Балимановнинг ёрқин хотираси қалбимизда ҳамиша яшайди.

БИР ГРУППА ЎРТОҚЛАРИ.

«ИРСОВХОЗСТРОЙМОНТАЖ» ТРЕСТИНИНГ «ПУСКО-НАЛАДКА» ИШЛАРИ БОШҚАРМАСИГА

инженерлар: электриклар, химиклар (сувчилар), техниклар: электриклар, тепломеханиклар, электромонтёрлар

КЕРАК

Ёлғиз кишилар ётоқ билан таъминланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Усмон Юсупов кўчаси, 2-уй. Телефон 4-64-84.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Кинематография Давлат комитети, «Ўзбекфильм» студияси ва ЎзССР кинематографчилар союзи правлениеси Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист, таниқли киноактёр

Неъмат
ҚОСИМОВнинг

бевақт вафоти муносабати билан марҳумнинг оиласига чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги, Театр жамияти, Маданият ходимлари касаба союзи республика комитети, Ҳамза номли Ленин орденли Ўзбек Давлат академик драма театри дирекцияси, партия ва касаба союз ташкилотлари Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист

Неъмат
ҚОСИМОВНИНГ

вафот этганлигини билдириб, марҳумнинг оиласига таъзия изҳор қиладилар.

Ҳамза номли Ленин орденли Ўзбек Давлат академик драма театри коллективи театр директори А. А. Абдуллаевга отаси

Абдулла
АЗИЗОВНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

«ПАХТАКОР»НИНГ МЕҲМОНИ

ФУТБОЛ

Севимли «Пахтакор» командамизнинг шуҳрати Иттифоқимиз ташқарисида ҳам машҳур бўлиб бормоқда. Ўтган кунигача пахтакорчилар 53 марта халқаро учрашув ўтказиб, шундан етти ўйинни дуранг билан тамомлаган, қолган 43 учрашувда эса ҳамшаҳарларимизнинг қўли баланд келган. Ана шу матчларда «Пахтакор» ҳужумчилари дарвозага 141 тўп киргизиб, ўз дарвозаларидан 36 тўп ўтказиб юборганлар.

Ўтган куни «Пахтакор» командамиз ўзининг эллик тўртинчи халқаро матчини ўтказди. Бу гал улар ўз майдонларида Франциянинг «Тулуза» командасини қабул қилдилар. 4 август куни меҳмонлар Олмаотада маҳаллий «Қайрат» командаси билан ўйнаб 3:2 ҳисобида мағлубиятга учраган эдилар. Табиийки, «Пахтакор»нинг меҳмони муваффақиятсизлик аламини олиш ва шу билан ўз обрўйини сақлаб қолиш учун ҳаракат қиларди.

Стадионни тўлдириб ўтирган томошабинлар дўстона ва қизиқарли учрашувнинг гувоҳи бўлдилар. Ўйин давомида ҳамшаҳарларимиз тез-тез рақиблар дарвозасини ўққа тутиб, ҳимоячиларни ва дарвозабонни таҳликага солиб турдилар. Ана шундай ҳужумларнинг бештаси гол билан якунланди. Шундан учтасини Абдураимов, Красницкий билан Иброҳимовлар эса биттадан тўп киритишди. Халқаро матчларда биринчи бор қатнашаётган «Пахтакор»нинг қанот ҳужумчиси Баҳодир Иброҳимов матчни жуда яхши ўтказди. Унинг меҳмонлар дарвозасига киритган тўпи ҳам ўйин давомида киритилган энг чиройли гол эди, шунинг учун томошабинлар бу голни қизғин олқишладилар.

Меҳмонларнинг ҳимоячилари бошлаб берган қарши атакаларни ҳужумчилари охиригача етказа олмадилар, ёки бундай ҳужумлар «Пахтакор» ҳимоячилари томонидан барбод этиб турилди.

Шундай қилиб, «Пахтакор» командаси яна бир масъулиятли халқаро матчни катта ҳисобда ютиб, ўз мухлисларига ажойиб совға инъом этдилар.

* * *

Футбол бўйича Совет Иттифоқи кубоги учун «А» классида қатнашаётган командаларнинг бир неча учрашуви бўлиб ўтди. Куйбишев шаҳрининг «Крилья Советов» командаси Челябинскда маҳаллий «Локомотив» командаси билан учрашди, 1:2 ҳисобида ютқазиб қўйган куйбишевлик футболчилар кубок мусобақаларини давом эттиришдан маҳрум бўлдилар. Қолган ўйинлар қуйидаги натижалар билан тугади: «Кузбасс» (Кемерово)—«Черноморец» (Одесса) 1:2, «Локомотив» (Тбилиси) — «Торпедо» (Москва) — 0:1, «Шахтёр» (Қарағанда)—«Динамо» (Москва)— 1:2, «Карпати» (Львов) — «Зенит» (Ленинград) — 1:1. «Зенит» билан «Карпати» командалари ўртасидаги матчнинг дуранг бўлиб тамомланганлиги туфайли бу командалар якшанба куни қайтадан учрашдилар. Ўйин 1:3 ҳисобида «Зенит» футболчиларининг фойдасига ҳал бўлди.

Суратда: «Пахтакор» ва «Тулуза» командаларининг учрашув пайти.

П. ГАДОЕВ.

Редактор ўринбосари
Ҳ. НУРУЛЛАЕВ.

Бизнинг адрес ва телефонлар СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — В36545. Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323. Масъул секретарь — В34455. Масъул секретарь ўринбосарлари — В37263. Партия турмуши — В33469, В37221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро ҳаёт — В31216. Коммунистик тарбия — В31455. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780. Совет қурилиши — В33258. Қишлоқ хўжалик — В37604. Адабиёт ва санъат — В32036. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451. Маҳаллий ахборот — В32347. Оммавий ишлар ва хатлар — В39005, В33553. Иллюстрация — В34524. Стенографистка — В37343. Корректура — В37162. Эълонлар — В38142. Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258.

№ 179. ИНДЕКС 64543. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Р. 08681.